

บทบาทของสหประชาชาติในการแก้ไข

ปัญหาเอกราชของนามิเบีย

นามิเบียเป็นดินแดนอาณานิคมแห่งสุดท้ายในแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ และเป็นดินแดนที่ถูกแอฟริกาใต้ยึด และปกครองสืบต่อมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1915 ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา สหประชาชาติได้ใช้ความพยายามต่างๆ เพื่อให้ประชาชนชาวนามิเบียได้มีโอกาสปกครองตนเองอย่างประเทศเอกราชอื่นๆ ซึ่งสหประชาชาติได้ดำเนินการเพื่อให้นามิเบียได้รับเอกราช โดยผ่าน 4 องค์กรหลัก คือ สัมัชชา คณะมนตรีความมั่นคง ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ และสำนักงานเลขาธิการสหประชาชาติ

3.1 สัมัชชา

สัมัชชาสหประชาชาติได้เข้าเกี่ยวข้องกับปัญหานามิเบีย เมื่อการประชุมครั้งแรกปี ค.ศ. 1946 โดยสัมัชชาได้ให้คำแนะนำว่า แอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ควรอยู่ในระบบภาวะทรัสตี (Trusteeship System) และยังสามารถร้องให้แอฟริกาใต้เสนอข้อตกลงภาวะทรัสตี (Trusteeship Agreement) เพื่อดินแดนนามิเบียด้วย แต่แอฟริกาใต้กลับขอให้สัมัชชาอนุมัติการรวมดินแดนเข้ากับตน โดยระบุว่า นั่นคือความปรารถนาของประชาชนส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม สัมัชชาได้ปฏิเสธข้อเสนอนี้ เพราะเห็นว่าแอฟริกาใต้ไม่ได้พัฒนาดินแดนส่วนนี้ให้ดีขึ้น ต่อมา ในปี ค.ศ. 1947 แอฟริกาใต้ได้แจ้งให้สหประชาชาติทราบว่า แอฟริกาใต้ตัดสินใจไม่ดำเนินการรวมดินแดนนี้ แต่จะต้องคงไว้ซึ่งสภาพเดิม โดยบริหารดินแดนต่อไปในลักษณะอาณัติ เพราะไม่มีข้อผูกมัดที่จะต้องนำดินแดนนี้ไปอยู่ภายใต้ระบบภาวะทรัสตี แอฟริกาใต้จะ

ส่งรายงานการบริหารของตนเองคืนแด่สมาชิกรัฐสภา

ในปี ค.ศ. 1949 สมาชิกสภาประชาชาติได้เสนอปัญหาที่มีเกียรติให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศพิจารณา และศาลได้พิจารณาให้ความเห็นเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม ค.ศ. 1950 โดยได้ยืนยันว่า¹

1. ระบบอาณัติยังใช้บังคับได้อยู่
2. แอฟริกาใต้ไม่มีอำนาจที่จะไปล้มเลิกระบบอาณัติโดยฝ่ายเดียว
3. ให้สมาชิกเข้ามาทำหน้าที่แทนคณะมนตรีสันนิบาตชาติ เพื่อคอย

ตรวจตราการปฏิบัติตามระบบอาณัติ

4. แอฟริกาใต้จะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมตรวจตราดังกล่าว

5. ตามความในกฎบัตรสหประชาชาติ รัฐอาณัติไม่จำเป็นต้องโอนดินแดนภายใต้อาณัติให้เข้าไปอยู่ในระบบภาวะทรัสตี ดังนั้น หมวดที่ 12 ของกฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่งว่าด้วยระบบภาวะทรัสตี ไม่มีผลผูกพันที่จะไปใช้กับแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ และดินแดนนี้ยังคงอยู่ภายใต้ระบบอาณัติ และข้อผูกพันในฐานะรัฐอาณัติต่อดินแดนดังกล่าวยังเป็นของแอฟริกาใต้ สรุปแล้วไม่มีข้อผูกพันทางกฎหมายอันใดที่จะบังคับให้แอฟริกาใต้เปลี่ยนโอนดินแดนนี้ ซึ่งเป็นดินแดนภายใต้อาณัติของสันนิบาตชาติให้ไปอยู่ในอำนาจของสหประชาชาติ ภายใต้ระบบภาวะทรัสตี

หลังจากที่ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้ให้ความเห็นออกมาแล้วนั้น แอฟริกาใต้ก็ยังคงยึดมั่นที่จะยึดครองนามิเบียอยู่ต่อไป

---

¹ สมพงษ์ ชูมาก, องค์การระหว่างประเทศ : สันนิบาตชาติ
สหประชาชาติ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533),
 หน้า 180.

ในปี ค.ศ. 1953 สมัชชาได้เรียกร้องให้แอฟริกาใต้ นำดินแดนนี้ ไปอยู่ภายใต้ระบบภาวะทรัสตีและสมัชชายังได้เตรียมการบริหารของแอฟริกาใต้ ต่อดินแดนนี้ โดยเฉพาะนโยบายทางการเมืองของแอฟริกาใต้ เป็นนโยบาย แบ่งแยกและเหยียดผิว ซึ่งปกครองชนผิวดำอย่างดุเดือดเหยียดหยาม

ต่อมาในปี ค.ศ. 1963 สมัชชาได้ตัดสินใจที่จะมีความรับผิดชอบ ในการดูแลการบริหารของแอฟริกาใต้ต่อนามิเบีย และเรียกร้องให้แอฟริกาใต้ นำดินแดนนี้ เข้ามาอยู่ภายใต้ระบบภาวะทรัสตีของสหประชาชาติ

หากจะพิจารณาถึง การดำเนินงานของสมัชชาต่อปัญหาเอกราชของ นามิเบียแล้ว อาจแยกกล่าวเป็นประเด็นสำคัญๆ ดังนี้

3.1.1 การจัดนโยบายเหยียดผิวในนามิเบีย

การเหยียดผิว เป็นสิ่งที่ขัดกับหลักการในกฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่งใน ส่วนอารัมภบทได้ชื่อว่า "ให้เคารพในสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ อันเป็นหลักมูลใน เกียรติศักดิ์และคุณค่าของมนุษย์บุคคล" นอกจากนี้ ในมาตรา 1 ยังได้ ประกาศว่า จุดประสงค์ของสหประชาชาติก็คือ การบรรลุความร่วมมือระหว่าง ประเทศ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุน "การเคารพสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้น พื้นฐาน โดยปราศจากการแบ่งแยกเชื้อชาติ เพศ ภาษา หรือ ศาสนา

สหประชาชาติได้นำปัญหาการเหยียดผิวในแอฟริกาใต้มาอภิปราย เป็น ครั้งแรก เมื่อปี ค.ศ. 1946 ในปีค.ศ. 1952 ปัญหาของนโยบายเหยียดผิว ของแอฟริกาใต้ได้ถูกรวมเข้าอยู่ในวาระของการประชุมสมัชชา ซึ่งนับแต่ปี ค.ศ. 1955 แอฟริกาใต้ก็ไม่ได้เข้าร่วมกับสหประชาชาติในการอภิปรายถึง ปัญหานี้

อนึ่ง ในช่วงทศวรรษที่ 1950 สมัชชาได้ขอร้องต่อรัฐบาลแอฟริกาใต้ อีกครั้ง ให้ทบทวนนโยบายเหยียดผิวที่ขัดกับหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติ

อย่างไรก็ตาม แอฟริกาใต้ยังคงกล่าวว่า เรื่องนี้อยู่ในเขตอำนาจภายใน (Domestic Jurisdiction) ของตน *

ทางด้านสมัชชา ได้ตัดสินใจและดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาเหยียดผิวในแอฟริกาใต้มาโดยตลอด ซึ่งจะกล่าวอย่างสังเขปได้ ดังนี้

1.) การขอให้รัฐสมาชิกยุติความสัมพันธ์ทางการทูตกับแอฟริกาใต้
คว่ำบาตรสินค้าแอฟริกาใต้ และระงับการส่งสินค้าไปยังแอฟริกาใต้

ในปี ค.ศ. 1962 เมื่อแอฟริกาใต้ไม่ปฏิบัติตามคำร้องขอหรือความต้องการของสมัชชา และคณะมนตรีความมั่นคง สมัชชาจึงขอให้รัฐสมาชิกยุติความสัมพันธ์ทางการทูตกับแอฟริกาใต้ คว่ำบาตรสินค้าแอฟริกาใต้ และระงับการส่งสินค้าไปยังแอฟริกาใต้ รวมทั้งการส่งอาวุธด้วย สมัชชาได้จัดตั้งหน่วยงานพิเศษ ตั้งเป็นที่รู้จักกัน ในปี ค.ศ. 1974 ว่า คณะกรรมการพิเศษต่อต้านการเหยียดผิว (Special Committee against Apartheid) ซึ่งได้พิจารณาปัญหาเรื่องนโยบายเหยียดผิวของแอฟริกาใต้

2.) การอนุมัติปฏิญญาว่าด้วยการกำจัดการแบ่งแยกสีผิวทุกรูปแบบ

ในปี ค.ศ. 1963 สมัชชาได้อนุมัติปฏิญญาว่าด้วยการกำจัดการแบ่งแยกสีผิวทุกรูปแบบ (United Nations Declaration on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination)

---

* ตามมาตราที่ 2 (7) ของกฎบัตรสหประชาชาติ บัญญัติว่า "ไม่มีข้อความใดในกฎบัตรฉบับปัจจุบัน จะให้อำนาจแก่สหประชาชาติเข้าแทรกแซงในเรื่องซึ่งโดยสาระสำคัญแล้วตกอยู่ในเขตอำนาจภายในของรัฐ หรือจักเรียกร้องสมาชิกให้เสนอเรื่อง เช่นว่า เพื่อจัดระงับตามกฎบัตรฉบับปัจจุบันนี้ แต่หลักการอันนี้ จะไม่กระทบกระเทือนถึงการใช้มาตรการบังคับตามความในหมวดที่ 7"

ซึ่งยืนยันว่า การแบ่งแยกมนุษยชาติทั้งทางด้านเชื้อชาติ สีผิว เผ่าพันธุ์ เป็นการกระทำที่ขัดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นการปฏิเสธหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติ และละเมิดสิทธิที่ประกาศในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน อันเป็นอุปสรรคต่อความสัมพันธ์ฉันมิตรและสันติภาพระหว่างประชาชนด้วยกัน

3.) การอนุวัติอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการกำจัดการแบ่งแยกผิวทุกรูปแบบ

ในวันที่ 21 ธันวาคม ค.ศ. 1965 สมัชชาได้อนุมัติอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการกำจัดการแบ่งแยกผิวทุกรูปแบบ (International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination) อนุสัญญามีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 4 มกราคม ค.ศ. 1969 โดยเรียกร้องให้ยุติการแบ่งแยกผิวในทุกรูปแบบ และได้จัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยการกำจัดการแบ่งแยกผิว เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 1982 ได้มีรัฐทั้งหมดรวม 117 รัฐ ที่เข้าร่วมเป็นภาคีในอนุสัญญานี้ รัฐต่างๆ ในอนุสัญญาได้ยอมรับที่จะดำเนินนโยบายการกำจัดการแบ่งแยกผิว และส่งเสริมความเข้าใจระหว่างชาติ

4.) การยุติสภาพอาณัติของแอฟริกาใต้ต่อนามิเบียโดยสหประชาชาติ เข้าไปบริหารโดยตรง

อย่างไรก็ตาม เมื่อแอฟริกาใต้ปฏิเสธที่จะยอมรับบทบาทการดูแลของสหประชาชาติต่อนามิเบีย และยังได้นำนโยบายเหยียดผิวมาใช้ในนามิเบียอยู่ต่อไป ส่งผลให้ในปี ค.ศ. 1966 สมัชชาลงมติให้ยุติสภาพอาณัติของแอฟริกาใต้ และนำดินแดนนี้เข้าอยู่ภายใต้การบริหารโดยตรงของสหประชาชาติ

ในปี ค.ศ. 1970 สมัชชาเตือนให้รัฐต่างๆ ยุติความสัมพันธ์ทางการทูต และความสัมพันธ์ด้านอื่นๆ รวมทั้งด้านเศรษฐกิจและความร่วมมือทั้งหมดกับแอฟริกาใต้ ประณามการจัดตั้ง homelands ของแอฟริกาใต้ และการบังคับให้คนแอฟริกันของแอฟริกาใต้ และนามิเบียย้ายเข้าไปอยู่ในพื้นที่ที่กำหนดไว้ ซึ่ง

เป็นการละเมิดสิทธิของบุคคลเหล่านั้น

5.) การอนุมัติอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปรามและ
การลงโทษอาชญากรรมการเหยียดผิว

ในวันที่ 30 พฤศจิกายน ค.ศ. 1973 สมัชชาอนุมัติอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการปราบปราม และ การลงโทษอาชญากรรมการเหยียดผิว โดยจะเป็นความรับผิดชอบระดับปัจเจกบุคคล สมาชิกขององค์การและสถาบัน ตัวแทนของรัฐ ซึ่งเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 1982 ได้มีรัฐทั้งหมด 69 รัฐ ที่เข้าร่วมในอนุสัญญานี้

นอกจากนี้ ในปี ค.ศ. 1975 สมัชชาประกาศว่า สหประชาชาติ และประชาคมระหว่างประเทศ มีความรับผิดชอบพิเศษต่อประชาชนที่ถูกกดขี่ ต่อขบวนการปลดปล่อยเสรีภาพ และต่อบุคคลที่ถูกกักขัง หรือถูกเนรเทศ เนื่องจากต่อสู้เพื่อต่อต้านการเหยียดผิว สมัชชาย้ำถึงการตัดสินใจของสหประชาชาติ ที่จะให้ความสนใจมากยิ่งขึ้น และมีมาตรการทุกอย่างที่จำเป็นในการกำจัดการแบ่งแยกผิวโดยเร็ว

อนึ่ง หากจะพิจารณาบทบาทของสมัชชาต่อนโยบายเหยียดผิวในนามิเบียแล้ว อาจกล่าวได้เป็น 2 ประเด็น ดังนี้

ก. จุดยืนของสมัชชา

สมัชชาได้ยืนยันว่า การแบ่งแยกเชื้อชาติ การเหยียดผิว กิจกรรมด้านเศรษฐกิจของต่างชาติ และผลประโยชน์อื่นๆ ที่แสวงหาจากดินแดน รวมทั้ง การปราบปรามขบวนการปลดปล่อยเสรีภาพแห่งชาติ เป็นการสร้างภัยคุกคามอย่างร้ายแรงต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ สมัชชายังได้ยอมรับความชอบธรรมของการต่อสู้ของประชาชนภายใต้อาณานิคม และการครอบงำเหล่านั้น ที่จะให้ได้มาซึ่งสิทธิ เรื่องการกำหนดเจตจำนงของตนเองและเอกราชโดยทุกวิถีทางที่จำเป็น รวมทั้งกระตุ้นให้มีความช่วยเหลือทางวัตถุและศีลธรรมแก่ประชาชนดินแดนอาณานิคม และขบวนการต่อสู้เพื่อเสรีภาพของชาติ สมัชชา

ยังได้ขอร้องให้รัฐทั้งหลายได้ดำเนินการโดยตรง และโดยผ่านทบวงการชำนัญพิเศษของสหประชาชาติ ทั้งนี้เพื่อช่วยเหลือจนกว่าประชาชนของนามิเบียจะได้มีการกำหนดเจตจำนงของตนเองและมีเอกราช

ข. มติของสมัชชา

1. มติ 1514 เรียกร้องให้มีการยุติลัทธิอาณานิคมโดยเร็ว โดยประชาชนทุกคนมีสิทธิในการกำหนดเจตจำนงของตนเอง

2. มติ 1702 ประกาศถึงสิทธิที่โอนกันไม่ได้ของประชาชนนามิเบียด้านเอกราชและอธิปไตยแห่งชาติ

3. มติ 1761 (XVII) เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน ค.ศ. 1962 สมัชชาเรียกร้องให้รัฐบาลของแอฟริกาใต้เลิกนโยบายเหยียดผิว อีกทั้งขอให้รัฐสมาชิกว่าบาตรสินค้าแอฟริกาใต้ เพื่อให้มีการเลิกนโยบายนี้

4. ในการประชุมครั้งที่ 33 สมัชชามีมติ 33/183 เมื่อวันที่ 24 มกราคม ค.ศ. 1979 ยืนยันว่าการเหยียดผิวเป็นอาชญากรรมต่อมนุษยชาติ จึงประกาศว่า สมัชชาจะให้ความสนับสนุนอย่างเต็มที่แก่ขบวนการปลดปล่อย และยืนยันว่า สหประชาชาติมีข้อผูกพันที่จะต้องกำจัดการเหยียดผิวให้หมดสิ้นไป

5. ในการประชุมครั้งที่ 34 สมัชชามีมติ 34/93 เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม ค.ศ. 1979 โดยย้ำถึงมติก่อนหน้านี้ของตนว่าด้วยเรื่องเกี่ยวกับนโยบายเหยียดผิวของแอฟริกาใต้ และประกาศว่า ความร่วมมือใดๆ กับระบอบแบ่งแยกผิวและเหยียดผิว จะเป็นการกระทำที่ขัดต่อจุดมุ่งหมายและหลักการของสหประชาชาติอันก่อให้เกิดภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ

3.1.2 การปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชน

สหประชาชาติได้ให้ความสำคัญเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากกฎบัตรสหประชาชาติที่บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนไว้ ดังนี้

มาตรา 1 กล่าวว่่า "เพื่อสถาปนาความร่วมมือระหว่างประเทศ และสนับสนุนการเคารพสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพ อันเป็นหลักรูมลสำหรับทุกคน โดยปราศจากความแตกต่างในทางเชื้อชาติ เพศ ภาษา หรือ ศาสนา"

มาตรา 13 (ข) กล่าวว่่า ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านเศรษฐกิจ การสังคม วัฒนธรรม การศึกษา และอนามัย และช่วยเหลือให้ประจักษ์ผลในสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพ อันเป็นหลักรูมลสำหรับทุกคน โดยปราศจากความแตกต่างในทางเชื้อชาติ เพศ ภาษา หรือ ศาสนา"

มาตรา 55 (ค) กล่าวว่่า "การเคารพโดยสากล และการปฏิบัติตามสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพ อันเป็นหลักรูมลสำหรับทุกคน โดยปราศจากความแตกต่างในทางเชื้อชาติ เพศ ภาษา หรือ ศาสนา"

มาตรา 76 (ค) กล่าวว่่า "สนับสนุนความเคารพต่อสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพ อันเป็นหลักรูมลสำหรับทุกคน โดยปราศจากความแตกต่างในทางเชื้อชาติ เพศ ภาษา หรือ ศาสนา และสนับสนุนการรับรู้ในการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของประชาชนของโลก"

นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1948 สหประชาชาติได้ประกาศปฏิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ซึ่งในขณะนั้น มีผู้แทน 58 ประเทศอยู่ในสมัชชา ได้ลงคะแนนเสียงเห็นด้วย 48 เสียง ไม่มีการคัดค้าน งดออกเสียง 8 และขาด 2 ปฏิญญามีทั้งหมด 30 มาตรา ต่อมาในวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1950 สมัชชาได้ผ่านญัตตินี้ และ เรียกร้องให้มวลประชากรทั่วโลกให้ความสนับสนุน และส่งเสริมปฏิญญาดังกล่าวด้วย

อนึ่ง ปฏิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนี้ นับว่่าเป็นความสำเร็จในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ ปฏิญญาดังกล่าวเป็นเพียงมาตรฐานร่วมกันสำหรับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน แต่ไม่มีฐานะเป็นสนธิสัญญาระหว่างประเทศและไม่ก่อให้เกิดพันธะทางกฎหมายแก่บรรดาประเทศ

สมาชิกขององค์การสหประชาชาติที่ร่วมลงมติยอมรับปฏิญาดังกล่าว แต่ก็เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติควรปฏิบัติตามบทบัญญัติของปฏิญญาโดยเคร่งครัด อย่างน้อยที่สุดก็ด้วยการยกเลิกกฎหมายและมาตรการต่างๆ ที่ลดรอนสิทธิมนุษยชน และพยายามบัญญัติกฎหมายภายใน และกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อให้สิทธิมนุษยชนได้รับการคุ้มครองตามเจตนารมณ์ของปฏิญญา

ประเทศต่างๆ ที่เป็นสมาชิกสหประชาชาติได้พากันคัดค้านนโยบายของรัฐบาลแอฟริกาใต้ เพราะเห็นว่าขัดต่อสิทธิมนุษยชนที่ระบุไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และเหยียดหยามศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างเห็นได้ชัด ประเทศที่คัดค้านนี้มีทั้งบรรดากลุ่มประเทศเสรีประชาธิปไตย กลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์ และกลุ่มประเทศแอฟริกา-เอเชียที่กำลังมีอิทธิพลอยู่ในทางการเมืองระหว่างประเทศมากขึ้นเป็นลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มประเทศในแอฟริกาใต้ได้ร่วมกันจัดตั้งองค์การขึ้น ซึ่งเรียกว่า The Organization of African Unity (OAU) องค์การดังกล่าวนี้ ได้ประท้วงนโยบายเหยียดผิวของแอฟริกาใต้อย่างแข็งกร้าวเพื่อช่วยเหลือคนผิวดำ จนเป็นเหตุให้เกิดความตึงเครียดทางการเมืองระหว่างประเทศหลายครั้ง²

เมื่อพิจารณาถึงมติของสมัชชา ต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนในนามิเบียโดยแอฟริกาใต้แล้ว อาจกล่าวได้ว่า ดังนี้³

1.) การเตือนแอฟริกาใต้ให้ปฏิบัติตามข้อผูกพัน ตามกฎบัตรสหประชาชาติ

เมื่อวันที่ 13 เมษายน ค.ศ. 1961 ได้มีการลงมติที่สำคัญ โดยใน

² กุลพล พลวัน, สิทธิมนุษยชนกับสหประชาชาติ (กรุงเทพฯ : บริษัท แอดวานซ์มีเดีย จำกัด, 2527), หน้า 111.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 113 , 117.

มติระบุว่าแอฟริกาใต้ได้ตั้งใจละเมิดต่อพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามมาตรา 56 * และไม่ยอมรับรัฐในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน มตินี้ยังได้เตือนให้รัฐบาลแอฟริกาใต้ระลึกถึง ข้อความในมาตรา 2 (2) แห่งกฎบัตรสหประชาชาติที่บัญญัติว่า "สมาชิกทั้งปวงต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันตามกฎหมายฉบับปัจจุบันนี้โดยสุจริตใจ" และเรียกร้องให้แอฟริกาใต้ปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อผูกพันดังกล่าว นอกจากนี้ ยังเป็นครั้งแรกที่รัฐต่างๆ ได้เรียกร้องให้พิจารณาการกระทำแยกกันและร่วมกัน เพื่อตอบโต้การละเลยต่อนโยบายเหล่านี้ ดังนั้น มติในขั้นนี้จึงแสดงถึงการลงโทษแอฟริกาใต้อีกด้วย

2.) การเร่งเร้าให้รัฐต่างๆ ดำเนินการตอบโต้ นโยบายเหยียดผิวของแอฟริกาใต้

ในการประชุมสมัยที่ 16 สมัชชามีมติเร่งเร้าให้รัฐต่างๆ ดำเนินการตอบโต้ นโยบายเหยียดผิวของแอฟริกาใต้ และตั้งข้อสังเกตว่า นโยบายเหล่านี้ขัดแย้งกับปฏิญญาของบรรดารัฐสมาชิก ตามมาตรา 56 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ [มติ 1663 (XVI) 1961] และ ในวันที่ 22 พฤศจิกายน ค.ศ. 1969 สมัชชาได้มีมติซึ่งแสดงความเห็นอีกครั้งหนึ่งว่า "นโยบายและการกระทำของรัฐบาลแอฟริกาใต้นั้น ขัดต่อพันธกรณีของรัฐสมาชิกสหประชาชาติ และ ก่อการคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศอย่างยิ่ง (มติ 2506)

---

* มาตรา 56 ของกฎบัตรสหประชาชาติ บัญญัติไว้ว่า "สมาชิกทั้งปวงให้คำมั่นว่า จะดำเนินการร่วมกันและแยกกัน ในการร่วมมือกับองค์การ เพื่อให้บรรลุผลแห่งความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในมาตรา 55

3.1.3 การยุติอาณัติของแอฟริกาใต้ต่อนามิเบียโดยสมัชชา

ในปี ค.ศ. 1960 สมาชิกสหประชาชาติเริ่มเปื้อนหน้าต่อแนวทางการประนีประนอม และได้คิดจัดการใช้กำลังต่อแอฟริกาใต้ ปัจจัยที่ทำให้สมาชิกส่วนใหญ่ของสหประชาชาติไม่สามารถอดทนต่อไปได้ คือ การปฏิเสธครั้งแล้วครั้งเล่าของแอฟริกาใต้ในการยอมรับสิทธิของสหประชาชาติในการดูแลการบริหารนามิเบีย อีกทั้งการเจรจาระหว่างสหประชาชาติกับแอฟริกาใต้ก็ล้มเหลว

ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ ในปี ค.ศ. 1960 สหประชาชาติได้ให้มีการยุติลัทธิอาณานิคม ประเด็นนามิเบียเป็นกรณีศึกษาใหม่ในทศวรรษ 1960 ว่ามิใช่อาณัติหรือภาวะทรัสตี แต่กลายมาเป็นการต่อสู้เพื่อกำจัดลัทธิอาณานิคมและให้ได้มาซึ่งเอกราช

สมัชชาได้มีมติ 2145 (XXI) เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม ค.ศ. 1966 ตามข้อเสนอของ 54 รัฐแอฟริกา-เอเชีย โดยมีเสียงสนับสนุน 114 เสียงไม่เห็นด้วย 2 เสียง (แอฟริกาใต้ และ โปรตุเกส) งดออกเสียง 3 เสียง คือ ฝรั่งเศส อังกฤษ และมาลาวี มตินี้ได้ยุติอาณัติสันนิบาตชาติของแอฟริกาใต้ต่อนามิเบีย เพราะแอฟริกาใต้ล้มเหลวที่จะกระทำตามข้อผูกพันภายใต้อาณัติสันนิบาตชาติให้สำเร็จได้ ไม่ว่าจะ เป็นด้านการประกันความเป็นอยู่ที่ดีทั้งทางวัตถุ และ จิตใจ และด้านความมั่นคงปลอดภัยของประชาชน โดยนับจากนี้เป็นต้นไป นามิเบียจะต้องขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบโดยตรงของสหประชาชาติ

อนึ่ง การถอนอาณัติแอฟริกาใต้ พิจารณาว่าเป็นมาตรการทางกฎหมาย และการถอนอาณัตินี้ยังเป็นการยุติความสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างแอฟริกาใต้กับสันนิบาตชาติ การกระทำของสหประชาชาติจึงเป็นเสมือนผู้

สืบทอดทางกฎหมายของสันนิบาตชาติ⁴

เสียงส่วนใหญ่ของสมัชชา ได้ลงคะแนนเสียงให้ถอนสภาวะอาณัติ
 ดั้งนั้น มติ 2145 (XXI) นี้ ได้เป็นพื้นฐานทางกฎหมายสำหรับการกระทำใน
 อนาคตของสหประชาชาติ ซึ่งอาจจะมีกระบวนการทางกฎหมายขั้บไล่การบริหาร
 ของแอฟริกาใต้ออกจากนามิเบีย เมื่อการคงอยู่นั้น กลายเป็นเรื่องผิดกฎหมาย
 ไป หลังจากมีการถอนสภาวะอาณัติ

มติดังกล่าวได้แสดงเหตุผลสนับสนุนการกระทำของสมัชชา เรื่องการ
 ถอนสภาวะอาณัติ โดยอ้างถึงสถานการณ์ที่เลวร้ายในนามิเบีย ความล้มเหลว
 ของแอฟริกาใต้ในการบริหารดินแดนตามสภาวะอาณัติ กฎบัตรสหประชาชาติและ
 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน การมีการเหยียดผิวและการแบ่งแยกเชื้อชาติ
 ในดินแดน ซึ่งเป็นอาชญากรรมต่อมนุษยชาติ นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึง
 ความพยายามของสหประชาชาติที่จะเปลี่ยนแปลงการบริหารดินแดน⁵

3.1.4 การเรียกร้องต่อแอฟริกาใต้

สมัชชาได้เรียกร้องต่อแอฟริกาใต้ ดังต่อไปนี้

- 1.) เรียกร้องให้แอฟริกาใต้ยุติการพิจารณาคดีต่อชาวนามิเบีย

---

⁴Rudiger Jutte and Annemarie Crosse-Jutte, The Future of International Organization (New York : St.Martin's Press, 1981), p. 188.

⁵Paul J.F. Lusaka, A Direct United Nations Responsibility (Lusaka : United Nations Institute for Namibia, 1987), p. 151.

อย่างผิดกฎหมายโดยทันที และปล่อยชาวนามิเบียกลับสู่ถิ่นเดิมของตน สัมชชา
ได้เสนอปัญหาต่อคณะมนตรีความมั่นคงด้วย [มติ 2324 (XXIII)]

2.) เรียกร้องให้รัฐบาลแอฟริกาใต้ปฏิบัติต่อประชาชนนามิเบียที่
ถูกจับระหว่างการต่อสู้เพื่อเสรีภาพ ในฐานะเป็นนักโทษสงครามตามอนุสัญญา
เจนีวา ปี ค.ศ. 1949 เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อนักโทษสงคราม และปฏิบัติตาม
อนุสัญญาเกี่ยวกับการป้องกันบุคคลทางพลเรือนในช่วงเวลาสงครามปี ค.ศ. 1949
ด้วย [มติ 2678 (XXV)]

3.1.5 การประณามแอฟริกาใต้

1.) เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม ค.ศ. 1949 สัมชชาประณามแอฟริกาใต้
ที่ยังคงยืนกรานปฏิเสธการถอนการปกครองของตนออกจากรัฐนามิเบีย โดยเฉพาะ
มีการขัดขวางมติคณะมนตรีความมั่นคง 12 สิงหาคม ค.ศ. 1969 ที่
เรียกร้องให้ถอนออกไปก่อนวันที่ 4 ตุลาคม ค.ศ. 1969 และเสนอคณะมนตรี
ความมั่นคงถึงสถานการณ์ที่เลวร้าย ซึ่งเกิดขึ้นจากผลของการปฏิเสธของ
เจ้าหน้าที่แอฟริกาใต้ที่จะปฏิบัติตามมติของคณะมนตรีความมั่นคง [มติ 2498
(XXIV)]

2.) เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม ค.ศ. 1970 สัมชชาได้ประณาม
แอฟริกาใต้ที่ยังปฏิเสธที่จะปฏิบัติตามคำตัดสินใจของคณะมนตรีความมั่นคง และ
สัมชชา ทั้งที่ประเทศต่างๆ ได้ประณามนโยบายเหยียดผิว และนโยบายที่มี
จุดมุ่งหมายที่จะทำลายเอกภาพของประชาชน และบูรณภาพแห่งดินแดนนามิเบีย

3.) สัมชชาประณามรัฐบาลแอฟริกาใต้ที่ยังคงปฏิเสธที่จะยุติการ
ยึดครองอย่างผิดกฎหมายและการปกครองของตนต่อนามิเบีย อีกทั้งไม่ปฏิบัติ
ตามมติสหประชาชาติว่าด้วยปัญหาดังกล่าว และเรียกร้องอีกครั้งให้แอฟริกาใต้
ถอนออกไป [มติ 3031 (XXVII)]

4.) สมัชชาฯ ยังได้ประณามแอฟริกาใต้ที่ยังคงมีความพยายามทำลายเอกภาพของประชาชน และ บูรณภาพแห่งดินแดนของนามิเบีย รวมทั้งขับไล่ประชาชนนามิเบียให้ย้ายที่อยู่ แอฟริกาใต้ยังคงขยายนโยบายเหยียดผิวมาสู่นามิเบียอยู่ต่อไป

5.) ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1976 สมัชชาฯ ได้ประณามแอฟริกาใต้ที่จัดให้มีการประชุมเจรจารัฐธรรมนูญเพื่อกดขี่อาณานิคม และแสวงหาประโยชน์จากนามิเบียตลอดไป สมัชชาฯ ตัดสินว่า การเจรจาเอกราชใดๆ ต้องเป็นการเจรจาระหว่างตัวแทนแอฟริกาใต้ และขบวนการเพื่อปลดปล่อยเสรีภาพแห่งชาติของนามิเบีย ภายใต้การอุปถัมภ์ของสหประชาชาติ เพื่อจุดมุ่งหมาย คือ อภิปรายแนวทางการโอนอำนาจสู่ประชาชนนามิเบีย

3.1.6 การเรียกร้องต่อรัฐสมาชิก

สมัชชาฯ ได้แสดงความเสียใจอย่างมาก ที่บางรัฐให้ความสนับสนุนแอฟริกาใต้ และผลประโยชน์ทางการเงิน เศรษฐกิจ และผลประโยชน์อื่นๆ ที่ดำเนินการในนามิเบีย ซึ่งสามารถทำให้แอฟริกาใต้ปฏิบัติตามนโยบายการปราบปรามของตนในดินแดนได้ สมัชชาฯ จึงได้เรียกร้องต่อรัฐสมาชิกดังต่อไปนี้

1.) ในเดือนกันยายน ค.ศ. 1967 สมัชชาฯ ขอให้รัฐสมาชิกที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการค้ากับแอฟริกาใต้ หรือผู้ที่มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอื่นๆ ในแอฟริกาใต้และนามิเบีย มีมาตรการทางเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพ หรือมาตรการอื่นๆ เพื่อประกันว่า แอฟริกาใต้จะถอนการบริหารออกจากดินแดนโดยทันที [มติ 2325 (XXII)]

2.) สมัชชาฯ เรียกร้องให้รัฐทั้งหลาย เคารพต่อมติของคณะมนตรีความมั่นคง และสมัชชาฯ อย่างเคร่งครัด งดเว้นจากการมีความสัมพันธ์โดยตรง

หรือทางอ้อม ด้านเศรษฐกิจหรือด้านอื่นๆ กับแอฟริกาใต้ ซึ่งความสัมพันธ์นี้เกี่ยวข้องกับนามิเบีย อีกทั้งให้มีมาตรการทางเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพ และมาตรการอื่นๆ โดยมีเจตนาที่จะประกันให้มีการถอนการปกครองของแอฟริกาใต้ ออกจากนามิเบียโดยทันที

3.) สหประชาชาติมีมติให้ทุกรัฐและทบวงการชำนัญพิเศษของสหประชาชาติให้ความช่วยเหลือที่จำเป็น ทั้งทางด้านศีลธรรมและวัตถุแก่ประชาชนนามิเบีย เพื่อดำเนินการต่อสู้รักษาสิทธิในการกำหนดเจตจำนงของตนเอง [มติ 2871 (XXVI)]

4.) ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1976 สหประชาชาติกระตุ้นให้รัฐต่างๆ ยุติความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับแอฟริกาใต้ที่เกี่ยวข้องกับนามิเบีย

5.) สหประชาชาติขอรับรองต่อรัฐสมาชิกทั้งหลาย ให้ความช่วยเหลือที่จำเป็นแก่องค์การประชาชนแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ และเห็นด้วยกับการให้องค์การนี้เข้าร่วมในฐานะผู้สังเกตการณ์ในงานของสหประชาชาติ และการประชุมระหว่างประเทศต่างๆ ที่ประชุมกันภายใต้การอุปถัมภ์ของสหประชาชาติ

3.1.7 ข้อเสนอและข้อเรียกร้องต่อคณะมนตรีความมั่นคง

สหประชาชาติมีข้อเสนอแนะ และ ข้อเรียกร้องต่อคณะมนตรีความมั่นคง ดังนี้ คือ

1.) สหประชาชาติเสนอต่อคณะมนตรีความมั่นคงถึงมาตรการที่จำเป็นตามกฎบัตร เพื่อแก้ไขสถานการณ์ที่เลวร้าย อันเกิดจากการปฏิเสธของแอฟริกาใต้เรื่องการถอนออกจากนามิเบีย [มติ 2517 (XXIV)]

2.) เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม ค.ศ. 1979 สหประชาชาติเรียกร้องให้คณะมนตรีความมั่นคงลงโทษแอฟริกาใต้ ทั้งนี้เพื่อให้แอฟริกาใต้มีการปฏิบัติตามคำตัดสินของสหประชาชาติว่าด้วยเรื่องนามิเบียโดยทันที

3.1.8 การดำเนินการเพื่อเอกราชของนามิเบีย

1.) การประกาศชื่อ "นามิเบีย" ให้กับดินแดนแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้

เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน ค.ศ. 1968 โดยสมัชชาประชาชาติว่าด้วยความปรารถนาของประชาชนแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ นับแต่บัดนี้เป็นต้นไป แอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ (South West Africa) จะมีชื่อใหม่ว่า "นามิเบีย" (Namibia) และก็ได้เปลี่ยนชื่อคณะมนตรีสหประชาชาติเพื่อแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ (United Nations Council for South West Africa) มาเป็น คณะมนตรีสหประชาชาติเพื่อนามิเบีย (United Nations Council for Namibia) [มติ 2372 (XXII)]

2.) การเข้าถึงสิทธิการกำหนดเจตจำนงของตนเอง ของชาวนามิเบีย

สมัชชาได้เข้าถึงสิทธิของประชาชนนามิเบีย นั่นคือ สิทธิการกำหนดเจตจำนงของตนเองและเอกราช ความชอบธรรมของพวกเขาที่จะต่อสู้กับต่างชาติที่มายึดครองดินแดนของพวกเขา และเข้าถึงการประณามต่อรัฐบาลแอฟริกาใต้ที่ยังคงขัดขวางเจ้าหน้าที่และมติของสหประชาชาติ อีกทั้งปฏิเสธที่จะถอนออกจากนามิเบีย และ ใช้นโยบายกับการกระทำต่างๆ ที่จะทำลายเอกภาพแห่งชาติ และบูรณภาพแห่งดินแดนนามิเบีย สมัชชาตกลงใจว่า จะเสนอคณะมนตรีความมั่นคงถึงสถานการณ์ที่ตั้งเครียดนี้ โดยเป็นผลมาจากการคงอยู่และการกระทำที่ผิดกฎหมายของแอฟริกาใต้ และแนะนำว่า คณะมนตรีความมั่นคง ควรจะมีมาตรการเร่งด่วนที่มีประสิทธิภาพ ภายใต้กฎบัตร เพื่อประกันว่า จะมีการถอนเจ้าหน้าที่ของแอฟริกาใต้ออกจากนามิเบีย [มติ 2403 (XXIII) วันที่ 19 ธันวาคม ค.ศ. 1968]

3.) การรับรองขบวนการต่อสู้เพื่ออิสรภาพของนามิเบีย

ในการประชุมสมัยที่ 28 เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม ค.ศ. 1973 สมัชชาที่มีมติรับรองขบวนการต่อสู้เพื่ออิสรภาพของนามิเบียที่มีชื่อว่า "องค์การประชาชนแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้" (South West African People's Organization) หรือ SWAPO ว่า เป็นตัวแทนที่แท้จริงของประชาชนนามิเบีย และ เรียกร้องให้รัฐสมาชิกสนับสนุนการต่อสู้ด้วยอาวุธ เพื่อการปลดปล่อยนามิเบีย รวมทั้งสนับสนุนความพยายามของขบวนการที่จะส่งเสริมความเป็นเอกภาพของชาติ [มติ 3111 (XXVIII)] * และ สมัชชายังได้ย้ำว่า ขบวนการปลดปล่อยเสรีภาพแห่งชาติของนามิเบีย (Liberation Movement of Namibia) คือ องค์การประชาชนแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ ว่า เป็นตัวแทนที่แท้จริงของประชาชนนามิเบีย และจะให้การสนับสนุนความพยายามขององค์การดังกล่าว ในการที่จะส่งเสริมเอกภาพของชาติ นอกจากนี้ ยังได้ย้ำถึงความชอบธรรมของการต่อสู้ของประชาชนนามิเบียโดยทุกวิถีทางที่จะกำจัดการยึดครองอย่างผิดกฎหมายโดยแอฟริกาใต้ และต้องการให้กำลังทหารและตำรวจทั้งหมดของแอฟริกาใต้ถอนออกไปโดยทันทีอย่างไม่มีเงื่อนไข และถอนการปกครองออกจากนามิเบียด้วย เพื่อให้ประชาชนนามิเบียได้รับเสรีภาพและเอกราช [มติ 3295 (XXIX) วันที่ 13 ธันวาคม ค.ศ. 1974]

4.) การเข้ารับผิดชอบโดยตรงต่อดินแดนนามิเบีย

ในการประชุมสมัยพิเศษครั้งที่ 5 เมื่อวันที่ 2 เมษายน-13 มิถุนายน

---

* มติดังกล่าว มีการลงคะแนนเสียง 107 ต่อ 2 (แอฟริกาใต้ และ โปรตุเกส) งดออกเสียง 17 ประเทศ ซึ่งในกลุ่มนี้มี สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมันตะวันตก แคนาดา เอลซัลวาดอร์ นิการากัว อิสราเอล มาลาวี เป็นต้น

ค.ศ. 1967 สมัชชาตัดสินใจถือเอาสิทธิในความรับผิดชอบโดยตรงต่อดินแดน "อาศัยเหตุผลดังนี้ จึงเป็นหน้าที่ของสหประชาชาติที่จะดำเนินการตามข้อผูกพันเพื่อโอนอำนาจสู่ประชาชนนามิเบีย" ด้วยวัตถุประสงค์ดังกล่าวในวันที่ 19 พฤษภาคม ค.ศ. 1967 สมัชชาได้จัดตั้งคณะมนตรีสหประชาชาติเพื่อแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ขึ้น และในการประชุมสมัยพิเศษครั้งที่ 9 เมื่อวันที่ 24 เมษายน - 3 พฤษภาคม ค.ศ. 1978 นั้น สมัชชาได้อนุมัติปฏิญญาว่าด้วยนามิเบีย แผนงานการปฏิบัติการเพื่อสนับสนุนการกำหนดเจตจำนงของตนเองและเอกราชแห่งชาติเพื่อนามิเบีย ได้แสดงความสนับสนุนเพื่อการต่อสู้ปลดปล่อยเสรีภาพด้วยอาวุธโดยประชาชน ภายใต้การนำขององค์การประชาชนแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ และภายในกรอบของมติสหประชาชาติ

5.) การลงมติคว่ำบาตรแอฟริกาใต้

ในการประชุมสมัยพิเศษยามฉุกเฉิน เรื่อง นามิเบีย ซึ่งได้มีขึ้นในช่วงวันที่ 3-14 กันยายน ค.ศ. 1981 โดยสมัชชาสหประชาชาติได้เปิดการประชุมครั้งขึ้นตามคำเรียกร้องของกลุ่มประเทศแอฟริกาตอนใต้ เพื่อพิจารณาปัญหานามิเบีย ปรากฏว่า สมัชชาลงมติเมื่อวันที่ 14 กันยายน ค.ศ. 1981 ให้คว่ำบาตรแอฟริกาใต้ เพื่อบีบบังคับให้ระบอบเหยียดผิวนี้ถอนตัวออกจากรัฐนามิเบีย มติดังกล่าวได้รับคะแนนเสียง 117 ต่อ 0 โดยมี 25 ประเทศ งดออกเสียง ซึ่งในจำนวนนี้ มี 5 มหาอำนาจตะวันตก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมันตะวันตก ฝรั่งเศส และ แคนาดา รวมอยู่ด้วย

6.) การจัดตั้งหน่วยงานต่างๆ เพื่อผลักดันให้นามิเบียได้รับ

เอกราช

สมัชชาได้จัดตั้งหน่วยงานที่ดำเนินงานภายใต้สมัชชานี้ มีเป็นจำนวนมากซึ่งมีภารกิจแตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตาม แต่ละหน่วยงานต่างก็มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของสมัชชาทั้งสิ้น *

* ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก ก-ช.

3.2 คณะมนตรีความมั่นคง

ตลอดทศวรรษ 1960 สหประชาชาติดำเนินความพยายาม ที่จะให้คณะมนตรีความมั่นคงเข้ามาเกี่ยวข้อง ในปัญหานามิเบียโดยกล่าวถึงวิกฤตการณ์ในนามิเบีย ซึ่งถ้ายังคงอยู่ต่อไปจะสร้างภัยคุกคามต่อสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศ

สหประชาชาติมีมติ 2403 (XXIII) ซึ่งมีการขอร้องให้คณะมนตรีความมั่นคงมีมาตรการที่มีประสิทธิภาพ ตามหลักของกฎบัตรสหประชาชาติ ที่จะให้มีการถอนการบริหารของแอฟริกาใต้ออกไปโดยทันทีจากนามิเบีย เพื่อจะให้ดินแดนนี้ได้รับเอกราช อย่างไรก็ตาม ทั้งๆ ที่มีแรงกดดันเหล่านี้ คณะมนตรีความมั่นคงก็ยังมิได้ดำเนินการใดๆ

คณะมนตรีความมั่นคง ได้เกี่ยวข้องกับปัญหานามิเบียนี้ อย่างเป็นทางการ เมื่อรัฐสมาชิกของสหประชาชาติทั้ง 53 ประเทศ ได้ขอร้องเป็นครั้งแรก ที่จะให้จัดประชุมพิจารณาสถานการณ์ที่แอฟริกาใต้จับกุมชาวนามิเบีย ในที่สุด คณะมนตรีความมั่นคงได้มีมติต่อปัญหานามิเบียเป็นครั้งแรกนั้นคือมติ 245

การดำเนินงานของคณะมนตรีความมั่นคง ต่อปัญหาเอกราชของนามิเบีย แยกกล่าวได้เป็นประเด็นสำคัญๆ ดังนี้

3.2.1 การจัดนโยบายเหยียดผิวในนามิเบีย

1.) ในปี ค.ศ. 1960 คณะมนตรีความมั่นคงเรียกร้องให้รัฐบาลแอฟริกาใต้เลิกใช้นโยบายเหยียดผิวเสีย

2.) คณะมนตรีความมั่นคงเห็นว่า ระบอบเหยียดผิวในแอฟริกาใต้ได้สร้างภัยคุกคามต่อสันติภาพ และเสถียรภาพระหว่างประเทศ ดังนั้นในปี ค.ศ. 1963 คณะมนตรีความมั่นคงได้มีมติห้ามส่งสินค้าอาวุธมายังแอฟริกาใต้

และเรียกร้องให้ทุกรัฐหยุดการขาย การส่งอาวุธ หรือกระสุนทุกชนิด ตลอดจน ยานเกราะทั้งหลายให้กับแอฟริกาใต้ นอกจากนี้ ทั้งสมัชชา และคณะมนตรี ความมั่นคง ยังต้องการให้แอฟริกาใต้ปล่อยผู้ที่ถูกกักขังทั้งหมดอย่างไม่มีเงื่อนไข

3.) ในปี ค.ศ. 1972 คณะมนตรีความมั่นคงตระหนักถึง ความชอบธรรมของการต่อสู้เพื่อต่อต้านการเหยียดผิว และร้องขอให้ทุกรัฐยึด มั่นเรื่องการห้ามส่งอาวุธ

ฝ่ายแอฟริกาใต้ ได้ปฏิเสธที่จะยอมรับความรับผิดชอบโดยตรงของ สหประชาชาติต่อดินแดน แอฟริกาใต้มิได้ปิดบังความตั้งใจของตนที่จะคงอำนาจ ไว้เหนือดินแดน และถ้าจำเป็นก็จะใช้กำลังบังคับด้วย ส่วนคณะมนตรีความมั่นคง พิจารณาว่า หากมีสถานการณ์ที่ก่อให้เกิด "ภัยคุกคามต่อสันติภาพ" ภายใต้ มาตรการ 39 ของกฎบัตรสหประชาชาติ ก็จะมีมาตรการที่เหมาะสม และดำเนินการ ทางทหาร ภายใต้มาตรา 42 หรือ อาจจะใช้มาตรการบีบบังคับที่ไม่ใช่ กำลังอาวุธ ภายใต้มาตรา 41 ทั้งนี้เพื่อรักษาและคงไว้ซึ่งสันติภาพ และความ มั่นคงระหว่างประเทศ การคงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงจะเป็นวัตถุประสงค์ หนึ่งที่จะสงวนไว้ซึ่งสิทธิของประชาชน ในการกำหนดเจตจำนงของตนเอง

4.) ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1976 คณะมนตรีความมั่นคงได้มีข้อ เสนอห้ามส่งอาวุธ โดยลงมติว่า พฤติกรรมของแอฟริกาใต้ในนามิเบียสร้างภัย คุกคามต่อสันติภาพ ตามความหมายของมาตรา 39 ของกฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่งทางสมาชิกถาวรชาติตะวันตกก็ได้ใช้สิทธิยับยั้ง ต่อมาในวันที่ 4 พฤศจิกายน 1977 คณะมนตรีความมั่นคงได้บรรลุงานการประนีประนอมระหว่างหมู่สมาชิก ของตน เรื่องการดำเนินการในอนาคตต่อแอฟริกาใต้ คณะมนตรีความมั่นคง เห็นเป็นเอกฉันท์ เรื่องการห้ามส่งอาวุธ โดยกระทำไปภายใต้หมวดที่ 7 ของกฎบัตร การกระทำนี้มีได้เป็นไปโดยตรงต่อนามิเบียเท่านั้น หากแต่ยังมีต่อ นโยบายทุกอย่างของแอฟริกาใต้ที่กระทำอย่างไม่เป็นมิตรต่อรัฐเพื่อนบ้าน ดัง ที่ปรากฏโดยการจัดตั้งกำลังทางทหารและการกระทำกรรกรรมของแอฟริกาใต้

ต่อรัฐเพื่อนบ้าน ซึ่งเกิดขึ้นทางชายแดนตอนเหนือของนามิเบีย ทั้งต่ออังกฤษและต่อแอฟริกาใต้

3.2.2 การลงมติของคณะมนตรีความมั่นคง ที่เกี่ยวกับปัญหาเอกราชของนามิเบีย

1.) คณะมนตรีความมั่นคงประณามการที่แอฟริกาใต้ปฏิเสธ ที่จะปฏิบัติตามการตัดสินใจของสมัชชา เกี่ยวกับการพิจารณาคดีอย่างผิดกฎหมายต่อชาวนามิเบีย และเรียกร้องให้แอฟริกาใต้ยุติการพิจารณาคดีโดยทันที และปล่อยให้ชาวนามิเบียกลับสู่ถิ่นเดิม คณะมนตรีความมั่นคงกล่าวว่า ในการพิจารณาคดี เป็นการใช้อำนาจโดยผลการของแอฟริกาใต้ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อมติของสมัชชา [มติ 245 (1968)]

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการเรียกร้องให้ปล่อยตัวผู้ต้องหาทางการเมืองชาวนามิเบีย แต่ก็มีใช้เป็นการสัมผัสกับปัญหาที่แท้จริงของดินแดนแห่งนี้ นั่นก็คือ การถอนการบริหารของแอฟริกาใต้ออกไป ยิ่งกว่านั้น แอฟริกาใต้ปฏิเสธที่จะปฏิบัติตามมติคณะมนตรีความมั่นคงด้วย

2.) คณะมนตรีความมั่นคงตำหนิรัฐบาลแอฟริกาใต้ ที่ได้ขัดขวางมติ 245 รวมทั้งขัดต่ออำนาจของสหประชาชาติอย่างเห็นได้ชัด และต้องการให้แอฟริกาใต้ปล่อยชาวนามิเบีย ผู้ซึ่งถูกรุกรานและถูกพิพากษาในแอฟริกาใต้กลับสู่ถิ่นเดิมโดยทันที และมีให้แอฟริกาใต้ดำเนินการสอบสวนต่อไป เพราะแอฟริกาใต้ขาดอำนาจในการตัดสินคดีต่อนามิเบีย (มติ 246 วันที่ 14 มีนาคม ค.ศ. 1968)

ทางฝ่ายแอฟริกาใต้ ก็ยังคงดำเนินแผนการสร้าง homelands และทำให้อำนาจการคุมของแอฟริกาใต้ต่อดินแดนนี้เป็นปีกแผ่นมากขึ้น การกระทำของแอฟริกาใต้ ส่งผลให้คณะมนตรีความมั่นคงเข้ามาเกี่ยวข้องในปัญหานามิเบียมากขึ้น

3.) คณะมนตรีความมั่นคงมีมติ 264 * ยอมรับว่า ระบบอาณัติ
ได้สิ้นสุดลงแล้ว และประกาศว่าได้พิจารณาถึงการที่แอฟริกาใต้ยังคงอยู่ต่อไป
ในนามิเบียว่าเป็นการขัดต่อหลักกบฏบัตรและคำตัดสินของสหประชาชาติ และ
สร้างความเสียหายต่อผลประโยชน์ของประชาชนในดินแดน จึงเรียกให้
แอฟริกาใต้ถอนการปกครองออกจากดินแดนทันที คณะมนตรีความมั่นคงกล่าวว่า
ถ้าแอฟริกาใต้เพิกเฉย ไม่ปฏิบัติ ก็จะต้องตัดสินใจดำเนินขั้นตอนที่จำเป็น หรือ
มาตรการตามกฎหมาย (มติ 264 วันที่ 20 มีนาคม ค.ศ. 1969)

อนึ่ง ด้วยเหตุที่คณะมนตรีความมั่นคงยอมรับการยุติอาณัติโดยสัมชชา
(ค.ศ. 1966) ต่อมาจึงได้พิจารณาว่า การกระทำทั้งหลายของแอฟริกาใต้
ภายหลังการยุติอาณัติว่า เป็นสิ่งผิดกฎหมายและเป็นโมฆะ อีกทั้งยังอธิบายการ
คงอยู่ของแอฟริกาใต้ในดินแดนว่า เป็นสิ่งผิดกฎหมายและสร้างความเสียหาย
ต่อผลประโยชน์ของประชาชน

คณะมนตรีความมั่นคงประกาศว่า การจัดตั้ง homelands ของ
แอฟริกาใต้ มีเจตนาทำลายเอกภาพของชาติ และบูรณภาพแห่งดินแดนของ
นามิเบีย คณะมนตรีความมั่นคงยังประณามการที่แอฟริกาใต้ปฏิเสธที่จะปฏิบัติ
ตามมติของสัมชชาและคำตัดสินของคณะมนตรีความมั่นคง และเรียกร้องให้
ทุกรัฐใช้อำนาจของตนทำให้แอฟริกาใต้ยินยอมและตกลงใจด้วยว่า หากมีอาจ
ทำให้แอฟริกาใต้ปฏิบัติตามได้ ก็จะต้องตัดสินใจใช้ขั้นตอนที่จำเป็น หรือมีมาตรการ
ตามกฎหมายของสหประชาชาติ

อย่างไรก็ตาม มตินี้ปราศจากมาตรการบีบบังคับใดๆ ที่จะโดดเดี่ยว
แอฟริกาใต้ทางเศรษฐกิจ และทางการเมือง จึงทำให้จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

---

* มติ 264 นี้ ได้รับการลงคะแนนเสียง 13 ต่อ 0 โดยมีอังกฤษ
และ ฝรั่งเศส งดออกเสียง

ล้มเหลว แอฟริกาใต้ปฏิเสธมติของคณะมนตรีความมั่นคง และ ยังได้มีข้อความถึงเลขาธิการสหประชาชาติ โดยอ้างว่า นโยบายการแบ่งแยก ที่เรียกว่า homelands ได้รับความเห็นชอบด้วยอย่างเป็นทางการและเป็นเอกฉันท์ และได้รับความศรัทธาอย่างแรงกล้าจากเผ่าต่างๆ ในดินแดน⁶

ด้วยเหตุที่แอฟริกาใต้ปฏิเสธมติ⁷ รัฐแอฟริกา-เอเชียจึงต้องการให้การท้าทายของแอฟริกาใต้⁸ ต้องเผชิญกับการกระทำภายใต้กฎบัตรหมวดที่ 7 ของคณะมนตรีความมั่นคง * รัฐเหล่านี้ยืนยันกรานว่า ไม่มีทางใดจะจัดการกับแอฟริกาใต้ได้ นอกจากการใช้กำลังบังคับ แต่ทางฝ่ายมหาอำนาจตะวันตกก็ยังคงไม่มีการเคลื่อนไหวใดๆ

4.) คณะมนตรีความมั่นคงมีมติ 269 ซึ่งเป็นมติที่แข็งกร้าวกว่าที่เคยมีมา โดยประณามแอฟริกาใต้ที่ปฏิเสธการปฏิบัติตามมติก่อนหน้า⁹ นอกจากนี้ ได้ยอมรับความชอบธรรมของการต่อสู้ของประชาชนนามิเบียต่อการคงอยู่อย่างผิดกฎหมายของเจ้าหน้าที่แอฟริกาใต้ในนามิเบีย และตกลงใจว่าการที่เจ้าหน้าที่แอฟริกาใต้ยังคงยึดครองดินแดนต่อไป เป็นการรุกรานอย่างก้าวร้าวต่ออำนาจของสหประชาชาติ และละเมิดบูรณภาพแห่งดินแดน และเป็นการปฏิเสธอธิปไตยทางการเมืองของประชาชนนามิเบีย (มติ 269 วันที่ 12 สิงหาคม ค.ศ. 1969)

---

⁶ Cresia Maria Rocha, In Search of Namibian Independence, p. 73.

⁷ หมวดที่ 7 ของกฎบัตรสหประชาชาติ เป็นการดำเนินการของคณะมนตรีความมั่นคง เกี่ยวกับ "การคุกคามต่อสันติภาพ การละเมิดสันติภาพ และการกระทำรุกราน" (มาตรา 41)

ไว้ว่า มติสมัชชา 2145 (XXI) * เป็นโฆฆะ เพราะสหประชาชาติไม่ได้รับการสืบตำแหน่งหรืออำนาจการดูแลของสันนิบาตชาติ หรือถ้าหากมี ก็ย่อมไม่รวมถึงสิทธิการยุติการบริหารของแอฟริกาใต้ต่อนามิเบียเพียงฝ่ายเดียว

5.) คณะมนตรีความมั่นคงมีมติ 276 โดยประกาศว่า การคงอยู่ของเจ้าหน้าที่แอฟริกาใต้ในนามิเบีย เป็นสิ่งผิดกฎหมาย การกระทำทุกอย่างของรัฐบาลแอฟริกาใต้ที่เป็นไปในนามของนามิเบีย หรือเกี่ยวข้องกับนามิเบีย หลังจากยุติอาณัติแล้ว เป็นสิ่งผิดกฎหมายและเป็นโฆฆะ และการขัดขวางของแอฟริกาใต้ที่มีต่อการตัดสินใจของคณะมนตรีความมั่นคง เป็นการบ่อนทำลายอำนาจของสหประชาชาติ (มติ 276 วันที่ 30 มกราคม ค.ศ. 1970) **

นอกจากนี้ คณะมนตรีความมั่นคงพิจารณาการที่รัฐบาลแอฟริกาใต้ยังคงยึดครองนามิเบีย เป็นการขัดขวางมติสหประชาชาติที่เกี่ยวข้อง และยังขัดกับกฎบัตร ซึ่งก่อให้เกิดผลร้ายต่อสิทธิของประชาชนนามิเบีย มีการเรียกร้องให้ทุกรัฐ โดยเฉพาะที่มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจด้านอื่นๆ ในนามิเบีย ให้ระงับการเกี่ยวข้องกับกระทำของแอฟริกาใต้ ที่ทำไปในนามของนามิเบีย หรือเกี่ยวข้องกับนามิเบีย

6.) คณะมนตรีความมั่นคงมีมติ 283 โดยร้องขอให้ทุกรัฐระงับการมีความสัมพันธ์ทั้งทางการทูต และกงสุลอื่นๆ กับแอฟริกาใต้ ที่จะเป็นการยอมรับอำนาจของรัฐบาลแอฟริกาใต้เหนือดินแดนนามิเบีย และมีการเรียกร้องให้ทุกรัฐแสดงความแน่ใจว่า บริษัท ธุรกิจการพาณิชย์ และอุตสาหกรรมที่รัฐ

---

*ดูรายละเอียดมติ 2145 (XXI) ไว้ในเรื่อง การยุติอาณัติโดยสมัชชา, หน้า 38-39.

**มติ 276 (1970) ได้รับคะแนนเสียง 13 ต่อ 0 โดยมีอังกฤษและ ฝรั่งเศส งดออกเสียง

เป็นเจ้าของ หรืออยู่ภายใต้การควบคุมโดยตรงของรัฐนั้น หยุดการติดต่อทางธุรกิจในนามิเบีย [มติ 283 (1970)]

อย่างไรก็ดี จะเห็นว่ามตินี้ไม่ได้มีการคว่ำบาตรทางการทูต หรือเศรษฐกิจของแอฟริกาใต้ แต่เป็นส่วนที่แอฟริกาใต้เข้าไปเกี่ยวข้องกับนามิเบีย กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เมื่อแอฟริกาใต้พยายามกระทำการใดๆ ในนามของนามิเบีย ในการแก้ไขปัญหานามิเบียนั้น คณะมนตรีความมั่นคงไม่ได้มีมติที่ให้ลงโทษทางด้านเศรษฐกิจ ภายใต้มาตราที่ 41 (หมวดที่ 7) หรือการใช้กำลังเพื่อขั้บไล่การบริหารที่ผิดกฎหมายของแอฟริกาใต้ออกจากนามิเบีย ภายใต้มาตราที่ 42 มาใช้ แม้จะอยู่ในอำนาจของสหประชาชาติภายใต้กฎบัตร ซึ่งมหาอำนาจก็ไม่สนับสนุนมาตรการดังกล่าว ส่วนสหภาพโซเวียตและยุโรปตะวันออกสนับสนุนการลงโทษทางเศรษฐกิจ แต่ต่อต้านมาตรการทางทหาร ขณะที่มหาอำนาจตะวันตกไม่มีแนวโน้มที่จะขั้บไล่แอฟริกาใต้ออกจากนามิเบีย เพราะมีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอยู่ *

7.) คณะมนตรีความมั่นคงมีมติ 284 เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม ค.ศ. 1970 เป็นการยืนยันถึงข้อมติที่ 276 ตามข้อมติที่ 284 คณะมนตรีความมั่นคง ได้เรียกร้องให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศให้ความเห็นเกี่ยวกับปัญหานี้ว่า รัฐต่างๆ จะดำเนินการใดได้บ้าง ในการที่แอฟริกาใต้ยังคงปกครองนามิเบีย โดยไม่นำพาต่อข้อมติที่ 276 (1970)

8.) คณะมนตรีความมั่นคงมีมติ 301 ** ขอมรับอำนาจของ

---

*ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในบทที่ 4 เรื่อง "บทบาทของประเทศมหาอำนาจต่อปัญหาเอกราชของนามิเบีย"

** มติ 301 ได้รับคะแนนเสียง 13 ต่อ 0 โดยมี อังกฤษ และ ฝรั่งเศส งดออกเสียง

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ และเห็นด้วยกับคำแนะนำของศาล คณะมนตรีความมั่นคงเรียกร้องอีกครั้งให้แอฟริกาใต้ถอนออกจากนามิเบีย และประกาศว่าการปฏิเสธที่จะถอนออกไปของแอฟริกาใต้เป็นการสร้างสภาวะความแตกแยกต่อการรักษาสันติภาพและความมั่นคงในภูมิภาค (มติ 301 วันที่ 20 ตุลาคม ค.ศ. 1971)

ในการประชุมที่ Addis Ababa ประเทศเอธิโอเปีย ซึ่งมีขึ้นเมื่อวันที่ 28 มกราคม ถึง 4 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1972 ได้มุ่งไปที่ปัญหาของแอฟริกาใต้ทั้งหมด โดยมีความเห็นว่า แอฟริกาใต้เพิกเฉยต่อข้อกำหนดของมติคณะมนตรีความมั่นคงที่ 301 คณะมนตรีความมั่นคงจึงได้รับมติเกี่ยวกับนามิเบียอีก 2 มติ คือ มติ 309 และ มติ 310

9.) คณะมนตรีความมั่นคงให้เลขาธิการสหประชาชาติริเริ่มการติดต่อกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยมีความคิดที่จะจัดสภาวะที่จำเป็นที่จะทำให้ประชาชนนามิเบียมีเสรีภาพ และได้รับการเคารพต่อหลักการของความเสมอภาค การใช้สิทธิการกำหนดเจตจำนงของตนเองและเอกราชตามกฎหมายสหประชาชาติ คณะมนตรีความมั่นคงได้เรียกร้องให้รัฐบาลแอฟริกาใต้ร่วมมือกับเลขาธิการสหประชาชาติอย่างเต็มที่เพื่อให้มติเป็นผลขึ้นมา (มติ 309)

10.) คณะมนตรีความมั่นคงแสดงความเศร้าเสียใจต่อสถานการณ์ในนามิเบีย และการใช้มาตรการปราบปรามของรัฐบาลแอฟริกาใต้ ตามมาด้วยการประท้วงของแรงงานชาวแอฟริกันของประเทศ และแผ่ขยายออกไปมีการต่อต้านของคนแอฟริกันเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ต่อการยึดครองดินแดนอย่างผิดกฎหมายโดยแอฟริกาใต้ คณะมนตรีความมั่นคงได้ประณามการใช้มาตรการปราบปรามต่อแรงงานชาวแอฟริกันในนามิเบีย และเรียกร้องให้แอฟริกาใต้ยุติมาตรการปราบปรามเหล่านั้นโดยทันทีและกำจัดระบบแรงงานที่จะเป็นสิ่งขัดแย้งกับข้อกำหนดพื้นฐานของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (มติ 310)

11.) คณะมนตรีความมั่นคงได้ให้เลขาธิการสหประชาชาติดำเนินการ ความพยายามต่อไป โดยได้เรียกร้องให้รัฐบาลแอฟริกาใต้ร่วมมืออย่างเต็มที่ กับเลขาธิการสหประชาชาติ เพื่อนำมาซึ่งการโอนอำนาจในนามิเบียอย่างสันติ (มติ 323)

ในวันที่ 15 ธันวาคม ค.ศ. 1972 รายงานของเลขาธิการ สหประชาชาติที่มีถึงคณะมนตรีความมั่นคงนั้นกล่าวว่า เขาได้ส่งตัวแทนไปเยือน แอฟริกาใต้และนามิเบีย เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม ถึง 3 พฤศจิกายน ค.ศ. 1972 และได้จัดอภิปรายกับรัฐบาลแอฟริกาใต้ ซึ่งจุดสำคัญอยู่ที่ ปัญหาที่จะต้องอธิบาย ถึงนโยบายของแอฟริกาใต้ เรื่องการกำหนดเขตอำนาจของตนเอง และเอกราช ของนามิเบีย การเลิกใช้นโยบายการพัฒนาแบบแบ่งแยก และเลิกล้มมาตรการ แบ่งแยก และการจัดให้มีการสมอบภาคเพื่อชวามิเบียทุกคน

ในปี ค.ศ. 1974 สหประชาชาติได้มีแรงกดดันต่อแอฟริกาใต้มากขึ้น โดยมีความพยายามขับไล่แอฟริกาใต้ออกจากองค์การ แต่ความพยายามนั้นถูก เบี่ยงบ้ายไปในคณะมนตรีความมั่นคง โดยการใช้สิทธิยับยั้ง (Veto) ทั้งจาก สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส⁷ ทั้ง 3 ประเทศ ได้แสดงออกอย่างชัดเจน ว่าไม่เห็นด้วยกับมติที่เรียกร้องให้ประเทศต่างๆ ลงโทษเพื่อให้แอฟริกาใต้ ยินยอมต่อความต้องการของสหประชาชาติ

12.) คณะมนตรีความมั่นคงได้มีมติที่ 366 เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม ค.ศ. 1974 ในเรื่องนามิเบีย โดยต้องการให้

ก. ให้แอฟริกาใต้ประกาศว่า จะปฏิบัติตามมติและการตัดสินใจ ของสหประชาชาติ และคำแนะนำของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ว่าด้วย

---

⁷Cresia Maria Rocha, In Search of Namibian Independence, p. 87.

เรื่องนามิเบีย และยอมรับถึงความเป็นบูรณภาพแห่งดินแดนและเอกราชของนามิเบียในฐานะชาติ

ข. แอฟริกาใต้จะมีขั้นตอนที่จำเป็น ต่อการถอนการบริหารในนามิเบีย และโอนอำนาจให้ประชาชน ด้วยความช่วยเหลือของสหประชาชาติ

ค. ในเรื่องการโอนอำนาจ แอฟริกาใต้จะต้องกำจัดการแบ่งแยกเชื้อชาติ และกฎหมายปราบปรามทางการเมือง รวมทั้งการมีเขต homelands หรือเขต Bantustans ส่วนผู้ต้องขังทางการเมืองชาวนามิเบีย จะต้องได้รับการปลดปล่อย และอนุญาตให้ผู้ถูกเนรเทศทั้งหลายกลับคืนถิ่นได้

คณะมนตรีความมั่นคง ได้ตัดสินใจทบทวนการปฏิบัติตามมติ โดยแอฟริกาใต้ และในส่วนที่ไม่ได้ปฏิบัติตามด้วย เพื่อพิจารณาหามาตรการที่เหมาะสมภายใต้กฎบัตร นอกจากนี้ คณะมนตรีความมั่นคงยังมีความต้องการให้แอฟริกาใต้ทำประกาศที่สำคัญต่อคณะมนตรีความมั่นคงว่า จะปฏิบัติตามมติของสหประชาชาติว่าด้วยเรื่องนามิเบีย และทำตามคำแนะนำของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ประกาศนี้จะรวมถึงการยอมรับของแอฟริกาใต้ต่อบูรณภาพแห่งดินแดน และเอกราชของนามิเบียในฐานะที่เป็นชาติหนึ่ง

13.) คณะมนตรีความมั่นคงประกาศว่า เพื่อที่จะให้ประชาชนนามิเบียสามารถตัดสินใจโดยเสรีในอนาคตของพวกเขาได้ จำเป็นที่แอฟริกาใต้จะต้องยอมรับข้อกำหนดในการจัดการเลือกตั้งเสรี ภายใต้การดูแลและควบคุมของสหประชาชาติที่จัดขึ้นเพื่อนามิเบีย คณะมนตรีความมั่นคงยังได้ประกาศอีกว่า ในการกำหนดวัน ตารางเวลาในการเลือกตั้งนั้น สหประชาชาติจะให้เวลาอย่างเพียงพอ เพื่อจัดตั้งกลไกที่จำเป็นในนามิเบีย เพื่อดูแลและควบคุมการเลือกตั้ง จัดให้มีการปลดปล่อยนักโทษทางการเมืองชาวนามิเบีย ยกเลิกการแบ่งแยกทางเชื้อชาติ และกฎหมายปราบปรามทางการเมืองในนามิเบีย และให้ผู้ลี้ภัยชาวนามิเบียกลับคืนถิ่นได้ (มติ 385 วันที่ 30 มกราคม ค.ศ. 1976)

อย่างไรก็ตาม รัฐบาลแอฟริกาใต้กลับไม่นำพาดำเนินการของ สหประชาชาติที่จะให้เอกราชแก่อนามิเบีย รัฐบาลแอฟริกาใต้ประกาศว่า ประชาชนนามิเบียอาจกำหนดอนาคตของตนเองได้ แต่ต้องปราศจากการแทรกแซงของสหประชาชาติ รัฐบาลแอฟริกาใต้ได้พยายามดึงความสนใจของ ชาวโลกไปสู่การจัดการประชุมเจรจาที่เมือง Windhoek ในนามิเบีย ทั้งนี้ รัฐบาลแอฟริกาใต้อ้างว่า บรรดาผู้เข้าร่วมประชุมต่างเป็นตัวแทนของประชาชน นามิเบีย แต่แอฟริกาใต้กลับไม่ยอมให้ผู้แทนขององค์การประชาชนแอฟริกา ตะวันตกเฉียงใต้ เข้าร่วมประชุม องค์การดังกล่าวจึงจำต้องหันไปต่อสู้เพื่อ เอกราชของตนด้วยการทำสงครามกองโจรและขยายการต่อสู้ด้วยอาวุธ

ในปี ค.ศ. 1976 นี้เองที่คณะมนตรีความมั่นคงประณามการบุกรุก ของแอฟริกาใต้ต่ออันโกลาและยังโจมตีแชนเบีย ว่า เป็นการละเมิดอธิปไตย และบูรณภาพแห่งดินแดนของประเทศนี้อย่างเห็นได้ชัด คณะมนตรีความมั่นคง ต้องการให้แอฟริกาใต้ยุติการใช้ดินแดนระหว่างประเทศ คือ นามิเบีย เป็นฐาน ในการโจมตีด้วยอาวุธต่อรัฐแอฟริกันเพื่อนบ้าน และเรียกร้องให้ต่างประเทศ ให้ความช่วยเหลือแก่รัฐชายแดนที่อยู่ใกล้กับแอฟริกาใต้ ซึ่งได้รับความยาก ลำบากทางเศรษฐกิจ อันเป็นผลมาจากความพยายามของสหประชาชาติใน การโดดเดี่ยวแอฟริกาใต้

14.) ในวันที่ 4 พฤศจิกายน ค.ศ. 1976 คณะมนตรีความมั่นคง ได้ลงมติห้ามการส่งอาวุธให้แก่แอฟริกาใต้ ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่มติดังกล่าวได้ กระทำขึ้นภายใต้หมวดที่ 7 ของกฎบัตรสหประชาชาติ^a โดยใช้บังคับในกรณี

---

^aUnited Nations, The United Nations at Forty a Foundation to build on (New York : United Nations Publication, 1985), p. 127.

ที่เป็นการคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ในกรณีนี้มีความสำคัญเกี่ยวกับการที่แอฟริกาใต้จะมีการผลิตอาวุธนิวเคลียร์^๑ คณะมนตรีความมั่นคงตัดสินใจว่า รัฐต่างๆ ควรจะระงับการให้ความร่วมมือกับแอฟริกาใต้ในการผลิตและพัฒนาอาวุธ โดยตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการสนับสนุนของรัฐเรื่องการห้ามส่งอาวุธ

ในปี ค.ศ. 1977 สมาชิกถาวรคณะมนตรีความมั่นคง 3 ชาติ ได้แก่ ฝรั่งเศส อังกฤษ และ สหรัฐอเมริกา ร่วมมือกับสมาชิกชั่วคราวอีก 2 ชาติ ได้แก่ แคนาดา และ เยอรมันตะวันตก ก่อตั้ง "กลุ่มติดต่อ" (Contact Group) เพื่อเจรจากับฝ่ายแอฟริกาใต้และองค์การประชาชนแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ ทั้งนี้โดยอยู่บนพื้นฐานของมติคณะมนตรีความมั่นคงที่ 385 (1976,

15.) ในปี ค.ศ. 1978 กลุ่มติดต่อได้พยายามดำเนินการเพื่อให้เอกราชแก่อนามิเบีย โดยเสนอแผนการที่ได้รับการยอมรับจากแอฟริกาใต้ คณะมนตรีความมั่นคงมีมติอนุมัติ มติ 435 (1978) * เมื่อวันที่ 29 กันยายน ค.ศ. 1978 กล่าวคือ เป็นแผนสหประชาชาติเพื่อเอกราชของนามิเบีย การจัดตั้งกลุ่มช่วยเหลือช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อแห่งสหประชาชาติ (United Nations Transition Assistance Group : UNTAG) เพื่อช่วยเหลือตัวแทนพิเศษของเลขาธิการสหประชาชาติในการดำเนินงานเกี่ยวกับนามิเบีย โดยช่วยให้นามิเบียได้รับเอกราชเร็วที่สุด โดยผ่านการเลือกตั้งเสรีและยุติธรรมภายใต้การดูแลและควบคุมของสหประชาชาติ นอกจากนี้ ให้ทุกฝ่ายยุติความ

^๑Ibid.

* มติ 435 (1978) เป็นมติที่ประนีประนอมกันโดยองค์การประชาชนแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ และแอฟริกาใต้ที่มีความขัดแย้งในนามิเบีย โดยยอมรับมติดังกล่าวว่า เป็นพื้นฐานสำหรับการตกลงสันติภาพในปัญหานามิเบีย

เป็นศัตรูกัน ให้ปลดปล่อยนักโทษทางการเมืองชาวนามิเบียทั้งหมด ให้ผู้ลี้ภัยทั้งหมดกลับคืนสู่ถิ่นของตน และการกำจัดกองกำลังอาวุธของแอฟริกาใต้ และองค์การประชาชนแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้

นับตั้งแต่คณะมนตรีความมั่นคงมีมติที่ 435 ออกมาในปี ค.ศ. 1978 แอฟริกาใต้ก็ทำตนขัดขวางการดำเนินงานตามมตินี้เรื่อยมา เพื่อตนจะได้ครอบครองนามิเบียต่อไป เช่น หาทางประวิงเวลาในการเจรจาตกลงกับองค์การประชาชนแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ ในเรื่องที่แอฟริกาใต้เห็นว่ามีควมสำคัญ เป็นต้นว่า หลักการต่างๆ ในรัฐธรรมนูญที่จะร่างขึ้น การประกันและการอารักขาทรัพย์สินต่างๆ ของแอฟริกาใต้ และบริษัทต่างชาติในนามิเบีย และรัฐธรรมนูญจะต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาร่างรัฐธรรมนูญ ด้วยคะแนนเสียงข้างมาก 2 ใน 3 ¹⁰

ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1978 คณะมนตรีความมั่นคงได้ประณามการตัดสินใจของแอฟริกาใต้ที่ดำเนินการเลือกตั้งในนามิเบียแต่ฝ่ายเดียว ซึ่งขัดกับมติคณะมนตรีความมั่นคง และประกาศว่า การเลือกตั้งและผลการเลือกตั้งเป็นโมฆะ คณะมนตรีความมั่นคงยังได้ประกาศให้ผลการเลือกตั้งโดยผลการในนามิเบีย มีผลดังนี้

ก. รับรองรายงานของนาย Kurt Waldheim เลขาธิการสหประชาชาติ ที่ยืนยันให้สหประชาชาติทำตามแผนให้เอกราชแก่นามิเบีย และดูแลการเลือกตั้งต่อไป

ข. ยืนยันว่าจุดประสงค์ของสหประชาชาติ คือ ให้แอฟริกาใต้ยอมถอนอำนาจเหนือนามิเบีย ที่ได้ใช้อย่างผิดกฎหมายออกไป พร้อมกับคืน

---

¹⁰ สำนักแถลงข่าวสหประชาชาติ , "นามิเบียกับการดำเนินงานของสหประชาชาติ," กันยายน 2526. (อัดสำเนา)

อำนาจให้แก่ประชาชนนามิเบีย โดยความสนับสนุนของสหประชาชาติโดยเร็ว

ค. ตัดสินใจจัดตั้งคณะกรรมการ เพื่อทำหน้าที่ควบคุมดูแลการเลือกตั้งในนามิเบีย * โดยอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้แทนพิเศษจากสหประชาชาติคือ นาย Martti Ahtisaari แห่ง ฟินแลนด์

ง. ตอรับความตั้งใจอันดีขององค์การประชาชนแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ ที่จะให้ความร่วมมืออย่างใกล้ชิด และพร้อมที่จะลงนามในข้อตกลงหยุดยิง อย่างเต็มใจ

จ. เรียกร้องให้แอฟริกาใต้ หันมาให้ความร่วมมือกับเลขาธิการสหประชาชาติ เพื่อจะได้ดำเนินการตามแผนสันติภาพต่อไป

ฉ. ประกาศว่า การกระทำโดยผลการของรัฐบาลที่ปกครองนามิเบียอยู่อย่างผิดกฎหมาย การเลือกตั้งหรือการออกเสียงเลือกตั้ง เป็นการกระทำที่เหลวไหลและไร้เหตุผล

ช. เรียกร้องให้เลขาธิการสหประชาชาติ รายงานผลการดำเนินการตามมติ

16.) เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม ค.ศ. 1983 คณะมนตรีความมั่นคงมีมติ 539 ปฏิเสธการเชื่อมโยงปัญหาเอกราชของนามิเบีย เข้ากับประเด็นที่ไม่เกี่ยวข้อง และได้เรียกร้องให้แอฟริกาใต้แสดงทางเลือกของตน เรื่องระบบการเลือกตั้งในนามิเบีย เพื่ออำนวยความสะดวกให้สหประชาชาติโดยทันที

17.) คณะมนตรีความมั่นคงได้มีมติ 628 โดยมีสาระสำคัญดังนี้

---

*ดูรายละเอียดเพิ่มเติม ในหัวข้อ "กลุ่มให้ความช่วยเหลือช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อแห่งสหประชาชาติ" หน้า 62-63. และภาคผนวก ช.

ก. ประกาศรับรอง และ สืบสวนข้อตกลงที่ประเทศอังกฤษ โกลา คิวบา และ แอฟริกาใต้ ร่วมลงนาม

ข. เรียกร้องให้พรรคการเมืองทุกพรรค ให้ความร่วมมือในการ ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อตกลงเหล่านั้นด้วย

18.) เมื่อวันที่ 16 มกราคม ค.ศ. 1989 คณะมนตรีความมั่นคง มีมติ 629 โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

ก. ยืนยันให้วันที่ 1 เมษายน ค.ศ. 1989 เป็นวันแรกของการดำเนินการประกาศเอกราชของนามิเบีย ตามมติที่ 435

ข. เรียกร้องให้เลขาธิการสหประชาชาติ ดำเนินการยุติการสู้รบระหว่างองค์การประชาชนแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ กับ แอฟริกาใต้

ค. เรียกร้องให้แอฟริกาใต้ลดมาตรการใช้กำลังตำรวจที่เป็นอยู่ เพื่อให้เกิดดุลยภาพระหว่างกองกำลังของ UNTAG กับตำรวจเหล่านั้น

ง. จัดให้มีหลักประกันการดำเนินการตามแผนประกาศเอกราชอย่างเป็นธรรมชาติ

จ. เรียกร้องให้รัฐสมาชิกองค์การสหประชาชาติ พิจารณาความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและการเงินแก่นามิเบีย ในช่วงการก้าวไปสู่การเป็นเอกราช และภายหลังจากนั้น

19.) เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1989 คณะมนตรีความมั่นคงมีมติ 632 เรียกร้องให้มีการจำแนกการตามแผนประกาศเอกราชแก่นามิเบียตามมติที่ 435 (1978) อีกครั้งหนึ่ง พร้อมกับกับการมีมติดังกล่าว คณะมนตรีความมั่นคงก็ได้อนุมัติงบประมาณเพื่อปฏิบัติการกิจอันสำคัญนี้ เป็นผลให้เลขาธิการสหประชาชาติสามารถส่งกองกำลัง UNTAG เข้าปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ได้ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม ค.ศ. 1989

3.2.3 การจัดตั้งกองกำลังรักษาสันติภาพ

การจัดตั้งกองกำลังรักษาสันติภาพ (United Nations Peace Keeping Force) เป็นสิ่งที่มิได้กำหนดไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติ แต่เป็นการดำเนินงาน เพื่อตอบสนองต่อความจำเป็นในการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ และยังเป็นกลไกที่สำคัญในการควบคุมและจำกัดข้อขัดแย้งระหว่างประเทศ กองกำลังดังกล่าวนี้ จะถูกส่งไปยังบริเวณที่มีความขัดแย้งเกิดขึ้น เพื่อสกัดกั้นมิให้สถานการณ์การสู้รบกันด้วยอาวุธลุกลามขยายตัวออกไป ในขณะที่ความพยายามเพื่อแสวงหาสันติภาพในด้านอื่น ๆ กำลังดำเนินอยู่ ทั้งนี้ประเทศสมาชิก ที่ส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมในกองกำลังรักษาสันติภาพ ก็กระทำด้วยความสมัครใจ มิได้เป็นไปตามความผูกพันในกฎบัตรสหประชาชาติแต่อย่างใด คณะมนตรีความมั่นคงได้จัดตั้งกองกำลังรักษาสันติภาพเพื่อดำเนินการกับปัญหานามิเบีย ดังนี้

1.) United Nations Angola Verification Mission : UNAVEM ¹¹

จัดตั้งขึ้นตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงที่ 626 (1988) เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม ค.ศ. 1988 เพื่อตรวจสอบการถอนทหารคิวบาออกจากอังกโกลาตามความตกลง 2 ฝ่าย โดยจะปฏิบัติหน้าที่เป็นเวลา 31 เดือนระหว่าง 3 มกราคม 1989 ถึง 2 สิงหาคม 1991

---

¹¹ เสาวลักษณ์ ชัยชูสอน, "นามิเบียกับหนทางสู่ความเป็นเอกราช," เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับสหประชาชาติ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เทคนิค 19, 2533), หน้า 134.

UNAVEM เป็นกองกำลังสังเกตการณ์ไม่ติดอาวุธ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่สังเกตการณ์ทางทหาร 70 คน จาก อัลจีเรีย อาร์เจนตินา บราซิล คองโก เชคโกสโลวาเกีย อินเดีย จอร์แดน นอร์เวย์ สเปน และยูโกสลาเวีย (โดยมีประเทศละ 7 คน) และมีเจ้าหน้าที่สนับสนุนฝ่ายพลเรือนอีก 20 คน โดยมีพลจัตวา Pericles Ferreira Gomes ชาวบราซิลเป็น Chief Military Observer

2.) กลุ่มช่วยเหลือช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อแห่งสหประชาชาติ (United Nations Transition Assistance Group)

แอฟริกาใต้มีความพยายามขัดขวางสหประชาชาติ ในการที่จะช่วยให้นามิเบียเป็นเอกราชโดยเร็วที่สุด แต่สหประชาชาติก็ไม่ละความพยายามในเรื่องนี้ โดยจัดให้มีการเจรจาตกลงนามิเบียในข้อตกลงหยุดยิงระหว่างผู้แทนองค์การประชาชนแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ และรัฐบาลแอฟริกาใต้ ซึ่งเมื่อหยุดยิงแล้ว สหประชาชาติจะจัดตั้งกลุ่มช่วยเหลือช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อแห่งสหประชาชาติ หรือ UNTAG ขึ้นในนามิเบีย

UNTAG จัดตั้งขึ้นตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงที่ 435 (1978) เมื่อวันที่ 29 กันยายน ค.ศ. 1978 โดยจะปฏิบัติหน้าที่เป็นเวลา 1 ปี ระหว่างวันที่ 1 เมษายน 1989 ถึง 31 มีนาคม 1990 ภายใต้การบังคับบัญชาของ นาย Martti Ahtisaari ผู้แทนพิเศษของเลขาธิการสหประชาชาติ (ผู้ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการสหประชาชาติด้วย) ส่วนรองผู้แทนพิเศษ คือ นาย Legevaila J. Legwaiala แห่งบอตสวานา ผู้บัญชาการกองกำลังคือ พลโท Prem Chand แห่งอินเดีย

ผู้แทนพิเศษของเลขาธิการสหประชาชาติ จะต้องรับผิดชอบกระบวนการปฏิบัติต่างๆ ทางด้านการเมืองในนามิเบียด้วย เช่น จะต้องยกเลิกกฎหมาย และการปฏิบัติการใดๆ ที่ไม่เป็นธรรม นักโทษทางการเมืองจะต้องได้รับการปลดปล่อย และผู้ลี้ภัยชาวนามิเบียจะได้รับอนุญาตให้กลับคืนถิ่น

ของตนได้อย่างมีอิสระ นอกจากนี้ จะต้องป้องกันมิให้มีการข่มขู่ใดๆ การหยุดยั้งจะต้องเกิดขึ้น และกองทหารต่างๆ จะถูกจำกัดฐาน และแอฟริกาใต้จะต้องถอนออกจากนามิเบีย

สำหรับภาระสำคัญของ UNTAG คือ การดูแลความสงบเรียบร้อย รวมทั้งควบคุมดูแลการเลือกตั้งในนามิเบียให้เป็นไปอย่างเสรีและยุติธรรม ทั้งนี้ เพื่อตั้งสภารัฐธรรมนูญ สภาจะยกวางรัฐธรรมนูญขึ้นสำหรับใช้ปกครองนามิเบียในฐานะประเทศเอกราชต่อไป

3.3 ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้เข้าดำเนินการในกรณีปัญหากฎหมายเรื่องนามิเบีย โดยเมื่อวันที่ 6 ธันวาคม ค.ศ. 1949 สมัชชาได้ส่งปัญหาด้านกฎหมายเกี่ยวกับนามิเบีย มายังศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ดังนี้

1. แอฟริกาใต้ยังคงมีข้อผูกมัดเรื่องอำณัติของนามิเบีย หรือไม่ และถ้ามี อะไรคือข้อผูกมัดนั้น
2. ข้อกำหนดของกฎบัตรสามารถนำไปใช้กับดินแดนนี้ได้หรือไม่
3. แอฟริกาใต้มีอำนาจในการเปลี่ยนแปลงสภาพของนามิเบียหรือไม่ และถ้ามี อำนาจนั้นอยู่ที่ใด

ในวันที่ 11 กรกฎาคม ค.ศ. 1950 ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้ให้คำแนะนำต่อสมัชชา โดยกำหนดกรอบทางกฎหมายสำหรับการดำเนินการของสหประชาชาติในเวลาต่อมา ดังนี้

ประเด็นแรก ศาลตัดสินเป็นเอกฉันท์ว่า นามิเบียเป็นดินแดนภายใต้อำณัติระหว่างประเทศ เหตุผลที่นามิเบียยังคงเป็นดินแดนภายใต้อำณัติระหว่างประเทศ เพราะว่า กฎหมายระหว่างประเทศที่ใช้ปกครองอำณัติ ได้

กำหนดสถานภาพระหว่างประเทศสำหรับดินแดน ซึ่งสมาชิกสันนิบาตชาติ รวมทั้งแอฟริกาใต้ ก็ยอมรับ¹² ศาลกล่าวว่า การสร้างระบบอาณัติไม่ใช่สิ่งที่เกี่ยวข้องกับกรยกดินแดนให้ หรือการโอนอำนาจอธิปไตยให้แก่แอฟริกาใต้ ถ้าอำนาจของแอฟริกาใต้ในการบริหารนามิเบียตั้งอยู่บนหลักอาณัติ ถ้าอาณัติสลายลงดังที่แอฟริกาใต้ยืนยัน อำนาจของแอฟริกาใต้ต่อนามิเบียก็ต้องสลายลงด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ ศาลได้ลงคะแนนเสียง 12 ต่อ 2 ว่า ข้อผูกพันระหว่างประเทศของแอฟริกาใต้ ได้ระบุไว้ในมาตรา 22 ของกฎบัตรสันนิบาตชาติ และในข้อตกลงอาณัตินั้น ยังคงมีผลบังคับใช้อยู่ และศาลยังยึดว่าสหประชาชาติ เป็นผู้สืบทอดและข้อผูกพันของสันนิบาตชาติ

ประเด็นที่สอง ศาลตัดสินเป็นเอกฉันท์ว่า ข้อกำหนดของหมวดที่ 12 ของกฎบัตร (ระบบภาวะทรัสตีระหว่างประเทศ) สามารถใช้ได้กับนามิเบีย โดยหมวดนี้จะให้แนวทางเกี่ยวกับการนำดินแดนเข้ามาสู่ระบบภาวะทรัสตี ศาลแนะนำว่า ข้อกำหนดของหมวดที่ 12 ของกฎบัตร ไม่ได้กำหนดข้อผูกพันทางกฎหมายต่อแอฟริกาใต้ ในการนำดินแดนไปอยู่ในระบบภาวะทรัสตี เพราะข้อตกลงบ่งถึงความยินยอมของฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ศาลได้บันทึกไว้ว่าหนทางที่จะเปลี่ยนแปลงสถานภาพของนามิเบียคือ การนำเข้าสู่ระบบภาวะทรัสตี

ประเด็นที่สาม ศาลเห็นเป็นเอกฉันท์ว่า แอฟริกาใต้ไม่อาจเปลี่ยนแปลงสถานภาพระหว่างประเทศของนามิเบีย และอำนาจการตัดสินเปลี่ยนแปลงสถานภาพต้องได้รับคำยินยอมจากสหประชาชาติ ศาลสรุปว่าการที่แอฟริกาใต้ร้องขอให้สมัชชา อนุมัติการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของนามิเบียนั้น

---

¹²Carroll, South West Africa and the United Nations, p. 51.

การกระทำดังกล่าวเป็นการยอมรับอำนาจของสมัชชา ต่อมา ในวันที่ 13 ธันวาคม ค.ศ. 1950 สมัชชಾಯอมรับคำตัดสิน โดยการลงคะแนนเสียง 45 ต่อ 6 งดออกเสียง 5 (ออสเตรเลีย เบลเยียม โปลิเวีย โคลัมเบีย และนิวซีแลนด์) ซึ่งชาติเหล่านี้ต้องการให้กำหนดเส้นตายเพื่อเจรจากับรัฐบาลแอฟริกาใต้

คำแนะนำของศาล คือ ไม่มีข้อผูกพันใดที่จะให้นามิเบียไปอยู่ในภาวะทรัสตี ส่วนทางแอฟริกาใต้เองก็ยังคงต่อต้านการดูแลของสหประชาชาติรูปแบบใดก็ตามที่มีต่อกิจการของดินแดน ซึ่งแม้ว่าความเห็นของศาลจะเป็นที่แน่ชัดว่า ให้สหประชาชาติมีอำนาจดูแลการบริหารของแอฟริกาใต้ต่อนามิเบีย แต่ศาลก็ไม่ได้เฉพาะเจาะจงลงไปในเรื่องของการดูแลมากไปกว่ากำหนดข้อจำกัดว่า การดูแลของสหประชาชาติจะไม่เกินกว่าอำนาจที่เคยมีในสันนิบาตชาติ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าคำแนะนำของศาลจะให้อำนาจสหประชาชาติในการดูแลการบริหารของแอฟริกาใต้ต่อดินแดนนี้ แต่ก็ดูเหมือนจะสร้างปัญหามากขึ้น แทนที่จะย้ายสหประชาชาตินำนามิเบียมาอยู่ภายใต้ภาวะทรัสตี กลับสร้างอุปสรรคที่ว่า อำนาจของรัฐอาณัติมิได้อยู่ภายใต้ข้อผูกพันทางกฎหมายที่จะนำดินแดนเข้าไปในภาวะทรัสตี แต่โดยกฎบัตรเอง ในมาตรา 75 และ 77 ประกาศว่า การยอมให้ดินแดนอยู่ภายใต้ภาวะทรัสตีเป็นการกระทำโดยสมัครใจ ดังนั้น คำวินิจฉัยของศาลจึงเสริมฐานะของรัฐบาลแอฟริกาใต้ ซึ่งยืนยันตลอดมาว่า ไม่มีข้อผูกพันทางกฎหมายที่จะนำนามิเบียเข้าไปในภาวะทรัสตี ผลก็คือ แอฟริกาใต้ได้เริ่มขัดขวางสหประชาชาติมากขึ้นกว่าที่เคยเป็นมา อย่างไรก็ตาม สมัชชาก็ยังมีมติกระตุ้นให้รัฐบาลแอฟริกาใต้นำนามิเบียเข้าไปในภาวะทรัสตี

เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน ค.ศ. 1971 ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ได้มีคำแนะนำเรื่องนามิเบีย ซึ่งผ่านคะแนนเสียง 13 ต่อ 2 ว่า

1. การคงอยู่ของแอฟริกาใต้ในนามิเบียต่อไปนั้น เป็นสิ่งผิดกฎหมาย แอฟริกาใต้มีข้อผูกพันที่จะถอนการปกครองของตนออกจากรวมิเบียโดยทันที และยุติการยึดครองต่อดินแดนนี้ และยังคงได้มีการลงคะแนนเสียง 11 ต่อ 4 ว่า

2. รัฐสมาชิกของสหประชาชาติมีข้อผูกพันที่จะต้องตระหนักถึงการคงอยู่ของแอฟริกาใต้ในนามิเบียว่าผิดกฎหมาย การกระทำของแอฟริกาใต้ที่เป็นไปในามิเบียหรือที่เกี่ยวข้องกับนามิเบีย ถือเป็นโมฆะ และระงับการกระทำ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลแอฟริกาใต้ที่มิฉะนั้น เป็นการยอมรับสิ่งผิดกฎหมายนี้ หรือให้ความสนับสนุนการกักขัง หรือให้ความช่วยเหลือให้มีการคงอยู่หรือการปกครองโดยแอฟริกาใต้

3. เป็นหน้าที่ของรัฐซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของสหประชาชาติ ที่จะให้ความช่วยเหลือในขอบเขตของข้อ 2 ข้างต้น

อนึ่ง ทางศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้ชี้จุดสำคัญ 2 ประการว่า

ก. สภาพอาณัติถูกถอนอย่างถูกกฎหมายโดยสมัชชา

ข. แอฟริกาใต้ถูกผูกพันทางกฎหมายให้ถอนการบริหารออกไปโดยทันที

ในปี ค.ศ. 1971 แอฟริกาใต้ประกาศว่า ตนปฏิเสธค่าตัดสินของศาลทั้งหมด และว่ารัฐบาลแอฟริกาใต้จะดำเนินการบริหารดินแดนต่อไป

เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม ค.ศ. 1971 คณะมนตรีความมั่นคงได้มีมติ 301 (1971) ซึ่งบันทึกไว้ถึงความพอใจของคำแนะนำของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ว่าด้วยเรื่องนามิเบีย และเห็นด้วยกับการลงมติข้างต้น นอกจากนี้ยังเรียกร้องให้รัฐต่างๆ พิจารณาความสัมพันธ์ที่มีกับรัฐบาลแอฟริกาใต้ และสิทธิของประชาชนนามิเบียตามสภาพที่กำหนดไว้โดยศาล คณะมนตรีความมั่นคงประกาศว่า การคงอยู่ต่อไปของแอฟริกาใต้ในนามิเบียเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายระหว่างประเทศ และต้องรับผิดชอบต่อประชาคมระหว่างประเทศ

3.4 เลขานุการสหประชาชาติ

โดยปกติ หน้าที่ประจำของเลขานุการสหประชาชาติ คือ หน้าที่ด้านการบริหารงานขององค์การ แต่นอกเหนือจากงานด้านการบริหารแล้ว เลขานุการสหประชาชาติ อาจได้รับมอบหมายความรับผิดชอบในทางด้านการเมืองอยู่บ่อยครั้ง¹³ สำหรับในกรณีปัญหาเอกราชของนามิเบียอาจพิจารณาการดำเนินงานของเลขานุการสหประชาชาติ โดยแยกกล่าวเป็นประเด็นที่สำคัญๆ ได้ดังนี้

1.) การทำหน้าที่เป็นผู้ประสานไมตรี (good offices) เลขานุการสหประชาชาติจะเข้ามาเกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหานามิเบีย โดยสันติวิธี ในฐานะเป็นบุคคลที่คอยอำนวยความสะดวกในการเจรจากัน ทั้งนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงการขัดแย้งทางด้านอาวุธ และเพื่อแก้ไขข้อขัดแย้งระหว่างประเทศโดยสันติวิธี

ด้วยมติคณะมนตรีความมั่นคงที่ 309 (1972) เลขานุการสหประชาชาติ นาย Kurt Waldheim * ทำการติดต่อกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยมีแนวคิดสร้างเงื่อนไขที่จำเป็น เพื่อให้ประชาชนมีอิสระและมีหลักของความเสมอภาคของมนุษย์ เพื่อใช้สิทธิการกำหนดเจตจำนงของตนเอง และเป็น

---

¹³ สมพงษ์ ชูมาก, องค์การระหว่างประเทศ : สันนิบาตชาติสหประชาชาติ, หน้า 96.

* นาย Kurt Waldheim ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเลขานุการสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1972 และได้รับเลือกซ้ำอีกครั้งเป็นสมัยที่ 2 เมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1977 โดยได้คะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์จากคณะมนตรีความมั่นคง

เอกราชตามกฎบัตรสหประชาชาติ อีกทั้งเพื่อให้แอฟริกาใต้ถอนออกจากดินแดนด้วย

นาย Kurt Waldheim ได้เน้นถึงความรับผิดชอบพิเศษของประชาคมระหว่างประเทศต่อดินแดนและประชาชนนามิเบีย อำนาจขององค์การสหประชาชาติ โดยเฉพาะคณะมนตรีความมั่นคงที่จะดำเนินการแสวงหาแนวทางที่มีประสิทธิภาพ เพื่อหาทางยุติปัญหาโดยอยู่บนหลักการการมีเอกราชแห่งชาติ การรักษาเอกภาพและบูรณภาพแห่งดินแดนของนามิเบีย

สำหรับ นาย ฮาเวียร์ เปเรซ เดอ เควยาร์ * เลขาธิการสหประชาชาติคนต่อมา ก็ได้เรียกร้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องหันมาร่วมมือกัน เพื่อบรรลุไปสู่การให้เอกราชแก่นามิเบีย โดยมติของคณะมนตรีความมั่นคงที่ 435 (1978) ยังคงใช้เป็นหลักในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว

ในเดือนกันยายน ค.ศ. 1988 นายฮาเวียร์ เปเรซ เดอ เควยาร์ ได้เดินทางเยือนแอฟริกาใต้ เพื่อพบปะเจรจากับ นาย P.W. Botha ประธานาธิบดีแอฟริกาใต้ ณ กรุงปริโตเรีย และยังได้พบกับ นาย Eduordo dos Santos ประธานาธิบดีอังโกลา ณ กรุงลาอูเตา และ พบปะกับนาย Sam Nujoma ประธานาธิบดีขององค์การประชาชนแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ การเจรจาของเลขาธิการสหประชาชาติเป็นไปทางด้านแนวทาง และมาตรการ เพื่อให้มีการปฏิบัติตามข้อมติคณะมนตรีความมั่นคงที่ 435 (1978) เพื่อเอกราชของนามิเบีย ซึ่งเลขาธิการ

---

* นาย ฮาเวียร์ เปเรซ เดอ เควยาร์ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเลขาธิการสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1982

สหประชาชาติได้กล่าวว่า การเจรจาเป็นไปได้ด้วยดี และทุกอย่างกำลังเดินไปข้างหน้าอย่างเต็มที่¹⁴

2. การแต่งตั้งตัวแทนพิเศษ ตามข้อกำหนดที่เป็นมติคณะมนตรีความมั่นคงที่ 431 (1978) เลขาธิการสหประชาชาติได้แต่งตั้งตัวแทนพิเศษในนามิเบีย คือ นาย Martti Ahtisaari เพื่อดูแลการปฏิบัติงานของ UNTAG ในนามิเบีย

ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1978 หลังจากที่ผู้แทนพิเศษได้เข้าไปสำรวจข้อเท็จจริงในนามิเบียไม่นานนัก เลขาธิการสหประชาชาติก็ได้เสนอรายงานเกี่ยวกับการดำเนินตามแผนการประกาศเอกราชในรายละเอียด โดยรายงานดังกล่าว เลขาธิการสหประชาชาติเห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ของกองกำลัง UNTAG และเจ้าหน้าที่ทุกคนต้องไม่ล่าเอียงเข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด แผนการจึงจะประสบผลสำเร็จ และเป็นไปด้วยความยุติธรรม ซึ่งแม้ว่าผู้แทนพิเศษจะได้ใช้ความพยายามหลายครั้งหลายหน เพื่อให้มติที่ 435 เป็นผล แต่ก็ใช้เวลาถึง 10 ปี กว่าจะทำให้ทุกฝ่ายที่ขัดแย้งกันอยู่ในนามิเบีย ยอมรับดำเนินการตามแผนประกาศเอกราช¹⁵

3.) การเป็นผู้ดูแลการเลือกตั้งในนามิเบีย การเลือกตั้งในนามิเบีย เมื่อวันที่ 7-11 พฤศจิกายน ค.ศ. 1989 นี้ เป็นการเลือกตั้ง

---

¹⁴ ประสม แพงทอง, "บทบาทของสหประชาชาติและกองกำลังรักษาสันติภาพต่อกระบวนการเพื่อเอกราชของนามิเบีย (ค.ศ. 1978 - ปัจจุบัน)," (สารนิพนธ์ แผนกวิชาการระหว่างประเทศและการทูต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533), หน้า 82.

¹⁵ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, การเลือกตั้งในนามิเบีย: ภาพทวิปี (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2533), หน้า 15.

ครั้งแรกที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ (Members of Constituent Assembly) ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งของการประกาศเอกราชให้แก่นามิเบียตามแผนการที่สหประชาชาติวางไว้ เลขาธิการสหประชาชาติได้จัดส่งผู้แทนพิเศษมาเป็นผู้ควบคุมดูแล โดยผู้แทนพิเศษนี้จะปฏิบัติงานร่วมกับผู้ว่าการดินแดนนามิเบีย ที่แอฟริกาใต้แต่งตั้งในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบการออกกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบต่างๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้งให้เป็นไปอย่างเสรีและยุติธรรมที่สุด ดังนั้น ในการบริหารงานเลือกตั้ง จึงมีโครงสร้างการบริหารงาน แบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ การบริหารงานของฝ่ายรัฐบาลแอฟริกาใต้ และการบริหารงานของผู้แทนพิเศษของเลขาธิการสหประชาชาติ

จากการดำเนินงานของสหประชาชาติที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นนี้แม้ว่าสหประชาชาติจะประสบผลสำเร็จในการดำเนินการให้นามิเบียได้รับเอกราชแต่กว่าจะสำเร็จได้ต้องใช้เวลาอัน ทั้งนี้เพราะอุปสรรคต่างๆ ที่พอสรุปได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของสหประชาชาติในการให้มีข้อตกลงภาวะทรัสตีจากรัฐบาลแอฟริกาใต้สำหรับนามิเบีย เมื่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศแนะนำว่าแอฟริกาใต้ไม่มีข้อผูกพันทางกฎหมายที่จะต้องยอมรับสิ่งนี้ สหประชาชาติก็ดูเหมือนจะด้อยอำนาจลงไปในปัจจุบัน

2. สหประชาชาติพยายามให้มีข้อตกลง ซึ่งรับรองการดูแลของสหประชาชาติต่อการบริหารของแอฟริกาใต้ในนามิเบีย แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะว่า สหประชาชาติไม่ได้มีอำนาจในการบีบบังคับอย่างเพียงพอ แอฟริกาใต้เองก็ทราบดีถึงจุดอ่อนด้อยดังกล่าว จึงเพิกเฉยต่อความคิดเห็นของสหประชาชาติ ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ และของโลก

3. เมื่อสหประชาชาติไม่อาจบรรลุถึงเป้าหมายของตนได้ ก็พยายามแสวงหาการควบคุมดูแลการบริหารแอฟริกาใต้ โดยที่ไม่มีความร่วมมือจากแอฟริกาใต้ แต่ความพยายามในการควบคุมดูแลนี้ ประสบผลแค่บางส่วน

สหประชาชาติไม่ได้รับข้อมูลที่จำเป็น และไม่สามารถส่งผู้สังเกตการณ์ไปยังนามิเบียได้ เพราะเจ้าหน้าที่แอฟริกาใต้มีสิทธิทางกฎหมายที่จะปฏิเสธได้

4. สหประชาชาติ มีเป้าหมายที่จะบีบบังคับให้รัฐบาลแอฟริกาใต้เลิกการเหยียดผิวในนามิเบีย สหประชาชาติทำให้ชาวพื้นเมืองสำนึก ว่าพวกเขาได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม แต่ก็ไม่สามารถกำจัดการแบ่งแยกผิวได้ รัฐบาลแอฟริกาใต้ได้ใช้อำนาจตามกฎหมายควบคุมนามิเบีย เพราะดินแดนนี้ถูกปกครองในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของรัฐอาณัติ และข้อตกลงระบุว่า กฎหมายของแอฟริกาใต้จะใช้กับดินแดนได้ สหประชาชาติไม่สามารถส่งคณะกรรมการหรือหน่วยงานใดในการกำจัดการเหยียดผิวได้ ถ้ารัฐบาลแอฟริกาใต้ไม่เต็มใจที่จะอนุญาตให้มีการกระทำเช่นนั้น

5. สมัชชามีมติต่อปัญหานามิเบียออกมาหลายข้อมติ ได้แก่ มติ 2248 (XXI) มติ 2498 (XXIV) มติ 3031 (XXIII) ซึ่งได้สั่งให้แอฟริกาใต้ถอนออกจากดินแดนนามิเบีย แต่แอฟริกาใต้ก็ยังคงใช้อำนาจปกครองดินแดนนี้อยู่ต่อไป และยังสามารถใช้นโยบายแบ่งแยกและเหยียดผิวในการปกครองอีกด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สมัชชาไม่สามารถออกกฎหมายบังคับรัฐสมาชิกโดยตรงได้ อย่างไรก็ตาม มติเหล่านี้เป็นที่รวมความเห็นชอบร่วมกันของบรรดารัฐสมาชิกทั้งหลาย

6. การดำเนินการของคณะมนตรีความมั่นคง บางครั้งก็ไม่ประสบผล อุปสรรคสำคัญ ได้แก่ การใช้สิทธิยับยั้ง (Veto) ของสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคง ดังเช่น การใช้สิทธิยับยั้งของสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ในปี ค.ศ. 1974 ต่อกรณีการขับไล่แอฟริกาใต้ออกจากองค์การสหประชาชาติ นอกจากนี้ ทั้งอังกฤษ และ ฝรั่งเศส ยังงดออกเสียงในมติต่างๆ ของคณะมนตรีความมั่นคงอีกด้วย อาทิเช่น มติ 276 มติ 301 เป็นต้น